

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra obchodního práva

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Příplatková povinnost v s.r.o.

Zpracoval: Marek Šetek

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Anna Outlá

Plzeň 2023

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI
Fakulta právnická
Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Marek ŠETEK, MBA**
Osobní číslo: **R18M0405P**
Studijní program: **M6805 Právo a právní věda**
Studijní obor: **Právo**
Téma práce: **Příplatková povinnost v s.r.o.**
Zadávající katedra: **Katedra obchodního práva**

Zásady pro vypracování

1. Úvod
2. Dobrovolný příspěvek do vlastního kapitálu
3. Nedobrovolný příspěvek do vlastního kapitálu
4. Vybrané dílčí otázky k příplatkové povinnosti
5. Závěr

Rozsah diplomové práce:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

- LASÁK, Jan. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-881-2.
- ŠTENGLOVÁ, Ivana. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2020. Velké komentáře. ISBN 978-80-7400-799-6.
- POKORNÁ, Jarmila, LASÁK, Jan, KOTÁSEK, Josef. *Obchodní společnosti a družstva*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2022. Academia iuris (C.H. Beck). ISBN 978-80-7400-867-2.
- ČERNÁ, Stanislava, ŠTENGLOVÁ, Ivana, PELIKÁNOVÁ, Irena. *Právo obchodních korporací*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7598-991-8.
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích)

Vedoucí diplomové práce:

JUDr. Anna Outlá

Katedra obchodního práva

Datum zadání diplomové práce:

2. února 2022

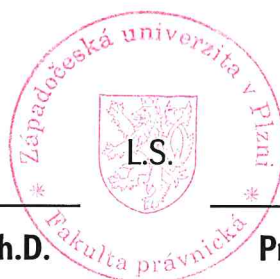
Termín odevzdání diplomové práce:

31. března 2023

JUDr. et PhDr. Stanislav Balík, Ph.D.

děkan

Prof. JUDr. Přemysl Raban, CSc.

vedoucí katedry

V Plzni dne 9. září 2022

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal, a to způsobem ve vědecké práci obvyklým.“

V Plzni

Marek Šetek

Na tomto místě bych chtěl poděkovat své rodině za velkou podporu, a to nejen při psaní této diplomové práce, ale především během celého studia na Právnické fakultě Západočeské univerzity v Plzni. V neposlední řadě patří velké poděkování také vedoucí mé diplomové práce JUDr. Anně Outlé za cenné rady při zpracování této práce.

Obsah

Úvod	1
1. Dobrovolný příspěvek do vlastního kapitálu	4
1.1 Právní rámec poskytování dobrovolného příspěvku do vlastního kapitálu	4
1.2 Forma a obsah smlouvy o poskytnutí dobrovolného příspěvku	6
1.3 Druh poskytnutí dobrovolného příspěvku	9
1.4 Vztah dobrovolného příspěvku k podílu	10
1.5 Vrácení dobrovolného příspěvku ve společnosti s ručením omezeným ..	13
2. Povinný příspěvek do vlastního kapitálu	17
2.1 Vystoupení společníka nesouhlasícího s příspěvkovou povinností (abandonní právo)	22
2.1.1. Uvolněný podíl	25
2.2 Porušení příspěvkové povinnosti – kaduční řízení	27
2.3 Vyloučení společníka ze společnosti rozhodnutím soudu	32
2.4 Vadně uložená příspěvková povinnost společníka	35
2.5 Obrana proti vyloučení společníka ze společnosti	39
2.5.1. Obrana při vyloučení společníka rozhodnutím valné hromady	39
2.5.2. Obrana při vyloučení společníka soudem	43
2.6 Výplata ostatních kapitálových fondů při povinném příspěvku	43
3. Vybrané dílčí otázky k příspěvkové povinnosti	45
3.1 Příspěvky v poměrech akciové společnosti	45
3.2 Srovnání příspěvkové povinnosti s německou právní úpravou	46
3.3 K možnosti postoupení práva na poskytnutí příspěvku	49
3.4 Daňová rovina poskytování příspěvků do kapitálových společností	50
4. Závěr	52
CIZOJAZYČNÉ RESUMÉ	57
Zdroje	61

Úvod

Úvodem bych rád zmínil důvody, které mě vedly k výběru diplomové práce na katedře obchodního práva, a tedy i k výběru tématu příplatkové povinnosti ve společnosti s ručením omezeným. Jelikož jsem sám vlastníkem podílu ve společnosti s ručením omezeným, mám k obchodnímu právu velmi blízko a věřím, že tato skutečnost bude přínosem pro předkládanou diplomovou práci, ve které bych rád využil i této své osobní zkušenosti a zahrnul do ní alespoň částečně kromě roviny teoretické i rovinu praktickou. Samotné téma příplatkové povinnosti jsem si vybral zejména pro jeho úzké a zároveň velmi zajímavé vymezení. Na první pohled se jedná o téma neotřelé, s možností alespoň částečně přispět k objasnění příplatkové povinnosti a přiblížení tohoto tématu kolegům, kteří se s touto matérií během svého působení nesetkávají v takové četnosti. Především bych toto téma však chtěl přiblížit společníkům kapitálových společností, jelikož většina vlastníků podílů v kapitálových společnostech o této své povinnosti (je-li ve společenské smlouvě zakotvena) neví a nedochází jim důsledky s touto povinností spojené. V neposlední řadě by tato diplomová práce měla sloužit jako komplexní manuál pro využití příplatkové povinnosti a dobrovolných příplatků ve společnosti s ručením omezeným, zejména pak pro splnění veškerých povinných náležitostí vázajících se k těmto institutům, a zároveň by měla posloužit jako vodítko pro společníky – aby byli lépe obeznámeni s tím, jakým způsobem se právně bránit proti vadně uložené příplatkové povinnosti či negativním důsledkům vázajícím se k případnému nesplnění příplatkové povinnosti ze strany společníka.

Tato diplomová práce je z velké části založena na deskriptivní metodě, která bude doplněna dále také o metodu komparativní, a to zejména při srovnání právní úpravy příplatkové povinnosti s dobrovolným příplatkem či při porovnání současné právní úpravy s právní úpravou starší. V neposlední řadě dojde také na krátkou komparaci české právní úpravy příplatků s právní úpravou německou. Dále bude v této práci využita metoda analýzy a syntézy.

Za cíl této práce si autor stanovuje podrobně rozebrat institut příplatkové povinnosti ve společnosti s ručením omezeným a porovnat jej s dobrovolným příplatkem, včetně analýzy související problematiky, jako je vystoupení

či vyloučení společníka ze společnosti a skutečnost, zda lze příplatky využít i v rámci akciových společností. V neposlední řadě je třeba rovněž zhodnotit současnou právní úpravu týkající se příplatkové povinnosti a případně (bude-li se to zdát vhodné) doporučit změny právní úpravy de lege ferenda.

Příplatkem se rozumí možnost společnosti získat finanční prostředky od svých společníků, a to do vlastního kapitálu společnosti, mimo základní kapitál společnosti. Jedná se o velmi efektivní, rychlý a účinný způsob získání interního financování společnosti. Příplatek byl na území České republiky upraven již od roku 1899, a to nařízením ministerstev vnitra, financí, obchodu, práv a orby č. 175/1899 ř. z., kdy byl původně upraven pouze pro akciové společnosti. Až od roku 1906 byl upraven i pro společnosti s ručením omezeným zákonem č. 58/1906 r. z., o společnostech s ručením omezeným.¹

Jak již bylo uvedeno výše, příplatky jsou jedním ze zdrojů, jakým může společnost získávat financování, které je nezbytné pro splnění účelu, pro který byla založena. Společnost bývá zpravidla zakládána za účelem podnikání, ke kterému pak obvykle nakupuje stroje a další nezbytné vybavení, v souladu se svým podnikatelským záměrem. Finanční zdroje potřebuje společnost získat i v případě investic do rozvoje svého dalšího působení, či naopak, pokud je nutné, uhradit ztráty. Společnost může být financována několika různými způsoby, a to jak interním, tak i externím financováním.

Jedním ze způsobů financování společnosti je takzvané dluhové financování, mezi které patří například zápůjčka od společníků, od třetích bankovních či nebankovních subjektů (například od investorů nebo skrze tzv. crowdfundingové financování).

Dalším možným způsobem financování kapitálové společnosti je právě zmíněné poskytnutí příplatku mimo její základní kapitál či zvýšení jejího základního kapitálu. Tímto způsobem získává společnost finanční prostředky z vlastních zdrojů a nezvyšuje tak svoji zadluženost. Příplatek, ať už dobrovolný

¹ KOVAŘÍČEK, Kamil. Příplatky v korporátním právu. Brno, 2018. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Katedra obchodního práva. Vedoucí práce Ing. Mgr. Radku Rubanovi, Ph.D.

nebo povinný (jak bude dále definován), je poskytován ze strany společníků společnosti, ale nezakládá dluh společnosti vůči jejím společníkům, ani se jím nezvyšuje podíl společníka vlastníci podíl, ke kterému se příplatek váže. Společnost není žádným zákonným ustanovením nucena poskytnutý příplatek vrátet a společník, který příplatek poskytnul, ani nemá právo jej požadovat zpět dokud o tomto nebude rozhodnuto valnou hromadou společnosti.²

Získávání financování společnosti z vlastních zdrojů prostřednictvím příplatku je v praxi velmi oblíbeným instrumentem, a to z důvodu jednoduchosti, časové i finanční nenáročnosti tohoto procesu oproti například zvýšení základního kapitálu. Možnost získávání financování zároveň není omezena, vyjma povinnosti mít ve společenské smlouvě zakotvenou maximální výši povinného příplatku společníků.³

V právní úpravě jsou zakomponovány dva různé druhy příplatků, a to příplatek povinný, jehož poskytnutí je ukládáno společníkům na základě rozhodnutí valné hromady a musí být zakotven ve společenské smlouvě společnosti, a dobrovolný příplatek, který je společnosti poskytován z vůle a vlastního rozhodnutí společníka dané společnosti.⁴ Tyto dva druhy příplatků budou detailněji rozebrány v následujících kapitolách této diplomové práce.

² FILIP, Václav a David FYRBACH. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, str. 337. ISBN 978-80-7552-231-3.

³ Tamtéž.

⁴ Tamtéž.

1. Dobrovolný příspěvek do vlastního kapitálu

1.1 Právní rámec poskytování dobrovolného příspětku do vlastního kapitálu

Tato kapitola se zabývá jedním z nejjednodušších způsobů získávání financování u společností s ručením omezeným. Zákon o obchodních korporacích stanovuje, že se souhlasem jednatele společnosti může společník poskytnout do společnosti dobrovolný příspěvek i v případě, že není tento institut zakotvený ve společenské smlouvě společnosti.

Na úvod je nutné zmínit, že dobrovolný příspěvek je poskytován společníkem do společnosti mimo její základní kapitál a nedochází tedy v tomto ohledu ke změně společenské smlouvy společnosti, ani k tomu není zapotřebí souhlasu valné hromady či jiného formálního procesu, není-li ve společenské smlouvě stanoveno jinak.

Jedinou formální podmínkou k poskytnutí dobrovolného příspětku společníkem, jak již bylo zmíněno výše, je souhlas jednatele společnosti, který může být udělen i konkludentně, tedy například pouze tím, že jednatel se společníkem uzavře smlouvu o poskytnutí dobrovolného příspětku, aniž by před jejím uzavřením k tomu vyslovil svůj explicitní souhlas nebo jej jakýmkoliv způsobem zahrnuj do této smlouvy. Případně lze tento souhlas udělit také výslovně, a to jak písemnou, tak ústní formou. Forma souhlasu jednatele není zákonem předepsána, a tak i v případě písemného udělení postačí podpis obyčejný, tedy bez úředního ověření.⁵

Jelikož se jedná o dispozitivní právní úpravu, lze sjednat podmínky poskytnutí dobrovolného příspětku odlišně od zákona nebo jej ve společenské smlouvě zcela vyloučit. Dále lze ve společenské smlouvě společnosti stanovit horní

⁵ HAVEL, Bohumil. § 163 [Dobrovolný příspěvek]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 389, marg. č. 2.,

či spodní hranici výše dobrovolného příplatku, případně jej připustit jen k určitým druhům podílů ve společnosti.⁶

Znění souhlasu jednatele by mohlo být například následující:

Jednatel společnosti přijal níže uvedeného dne, měsíce a roku toto rozhodnutí: Jednatel společnosti tímto uděluje souhlas s poskytnutím ne/peněžitěho příplatku mimo základní kapitál k navýšení vlastního kapitálu společnosti ve výši [●],- Kč ([●] korun českých), a to ze strany společníka společnosti, pana/í [●].

Alternativně je také možné, aby jednatel společnosti rovněž udělil souhlas s tím, aby byl příplatek zaplacen formou započtení vzájemných peněžitých pohledávek společnosti a společníka, v případě, že nějaké existují. Pohledávky společníka za společností mohou vznikat například z již dříve poskytnuté zápůjčky společníka, jako zapůjčitele, a společnosti, jako dlužníka.

V tomto případě lze využít takzvané kapitalizace pohledávek, což znamená započtení pohledávky společnosti za společníkem z titulu poskytnutí příplatku do společnosti oproti pohledávce společníka za společností, například z titulu poskytnuté zápůjčky společnosti. Defacto tak dochází k transformaci zápůjčky v příplatek a zvyšuje se tím vlastní kapitál společnosti. Za splnění zákonných podmínek také dochází ke zvýšení daňové nabývací hodnoty podílu společníka poskytujícího příplatek (daňová nabývací cena bude podrobněji rozebrána v následujících kapitolách).

Započítávat lze jak povinný příplatek, tak dobrovolný příplatek, a jelikož započtení pohledávky společníka, oproti jeho povinnosti poskytnout příplatek, není nijak upraveno (tak jako možnost započtení peněžité pohledávky společníka oproti jeho vkladové povinnosti v zákoně o obchodních korporacích), použije se na něj obecná úprava občanského zákoníku.⁷

⁶ HAVEL, Bohumil. § 163 [Dobrovolný příplatek]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 389, marg. č. 2,

⁷ JANOŠEK, Vladimír. Vyloučení (většinového) společníka ze společnosti s ručením omezeným rozhodnutím valné hromady. Obchodněprávní revue, 2015, č. 5, s. 134–142.

1.2 Forma a obsah smlouvy o poskytnutí dobrovolného příplatku

Dobrovolný příplatek je uzavírán smlouvou mezi společníkem a společností, přičemž pro tuto smlouvu rovněž není předepsána žádná zvláštní forma a lze ji tedy uzavřít i ústní formou.

„Smlouvu o poskytnutí dobrovolného příplatku lze v obecné rovině také nazvat Smlouvou o poskytnutí majetku právnické osobě, jedná se tedy o smlouvu, kterou člen právnické osoby poskytuje dané právnické osobě bezúplatně svůj majetek.“⁸

Smlouva o poskytnutí dobrovolného příplatku má nicméně v rámci smluv o poskytnutí majetku právnické osobě specifické postavení a odlišuje se od typově podobných smluv zejména tím, že nezakládá právnické osobě recipocitní povinnost k jakémukoliv plnění a zároveň tuto smlouvu nelze ani ztotožňovat s darovací smlouvou, například pro to, že smlouvu o poskytnutí dobrovolného příplatku nelze odvolat pro nevděk nebo nouzi.⁹

Smlouvy, na základě kterých dochází k poskytování majetku právnickým osobám, mají v zákoně o obchodních korporacích a občanském zákoníku několik pojmenovaných typů. Jde zejména o smlouvy zakládající právní vztahy týkající se poskytování členských příspěvků spolkům, splnění vkladové povinnosti vůči nadaci či vkladové povinnosti u obchodní společnosti anebo poskytování příplatku mimo základní kapitál do vlastního kapitálu u obchodních společností.¹⁰

„Zda se jedná o příplatek, přitom závisí čistě na obsahu dané smlouvy. Zjišťování skutečného obsahu smlouvy přitom není nijak odvislé od toho, zda společník poskytuje kapitálové společnosti majetek za účelem krytí existující nebo hrozící ztráty či za jiným účelem (např. ekvitní spolufinancování určitého projektu).“¹¹

⁸ KRÍŽ, Josef. *Ke smlouvě o poskytnutí příplatku jako druhu smlouvy o poskytnutí majetku právnické osobě*. ObP. - Obchodní právo (Wolters Kluwer). 2022, s. 28–38.

⁹ Tamtéž.

¹⁰ Tamtéž.

¹¹ Tamtéž.

Charakteristickým znakem, který rozhoduje o obsahu smlouvy o poskytování majetku právnickým osobám, je zejména úmysl smluvních stran sjednat takový závazek společnosti, aby musela poskytnutý majetek vrátit nebo si jej naopak ponechat bez reciprocitního plnění. Zároveň je nutné rozlišovat mezi smluvně stanovenou povinností korporace poskytnutý majetek vrátit, od možného rozhodnutí o vyplacení ostatních kapitálových fondů ve výši poskytnutého příplatku, který je navíc podmíněn splněním podmínek, zejména podle ustanovení § 34 odst. 1 ve spojení s § 40 odst. 1 zákona o obchodních korporacích. Především je nutné brát v potaz, že na vyplacení ostatních kapitálových fondů nemá společník po poskytnutí dobrovolného příplatku apriori nárok.¹²

Z výše uvedeného je na první pohled patrné, že pokud by smlouva o poskytnutí dobrovolného příplatku ukládala společnosti povinnost společníkovi jeho příplatek v určitém časovém období vrátit, z materiálního hlediska by šlo spíše smlouvu o zápůjčce, a nikoliv o smlouvu o poskytnutí dobrovolného příplatku.

Častou situací, která ovšem nastává, je, že dobrovolný příplatek do společnosti poskytuje její jediný společník, který je zároveň jejím jediným jednatelem. V tomto případě je nezbytné pamatovat na dikci ustanovení § 13 zákona o obchodních korporacích, která stanovuje požadavek na písemnou formu takzvaných dvoudomých smluv s podmínkou úředně ověřených podpisů tohoto jediného společníka a jednatele. Úředně ověřený podpis není podmínkou, pokud je taková smlouva uzavírána v rámci běžného obchodního styku a za podmínek v něm obvyklých.¹³ Domnívám se, že smlouva o poskytnutí dobrovolného příplatku mezi běžně uzavírané smlouvy v obchodním styku nepatří, a tak právní forma této smlouvy s úředně ověřenými podpisy musí být dodržena.

Odborná veřejnost se nicméně neshoduje v tom, jaké právní důsledky při nedodržení formy právního jednání v případně uzavírání dvoudomých smluv nastávají. J. Lásák má například za to, že „*Veřejný pořádek, resp. Právní bezpečí (právní jistota) si proto zřejmě žádá, aby nedostatek úředního ověření podpisu za*

¹² KRÍŽ, Josef. Ke smlouvě o poskytnutí příplatku jako druhu smlouvy o poskytnutí majetku právnické osobě. ObP. - Obchodní právo (Wolters Kluwer). 2022, 2022(7), s. 28–38

¹³ HAVEL, Bohumil. § 163 [Dobrovolný příplatek]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 389, marg. č. 2.

*podmínek uvedených v § 13 zakládal spíše absolutní neplatnost příslušné smlouvy ve smyslu § 588 obč. zák.*¹⁴ K tomuto názoru se přiklání i P. Šuk a I. Štenglová.

B. Havel naopak soudí, „že s ohledem na „smysl a účel“ požadavku na formu právního jednání, jímž je právní jistota o tom, kdy a jakou smlouvu uzavřel jediný společník se svojí společností, je splněna podmínka § 580 odst. 1 ObčZ pro (relativní) neplatnost při rozporu se zákonem. Současně však, oproti § 6, zákon nepředpokládá výslovně absolutní neplatnost, a nemůže být sporu o možné aplikaci § 582 odst. 1 ObčZ. Jen samotná absence formy (...) nemůže bez dalšího odůvodnit závěr o absolutní neplatnosti jednání.“¹⁵

Autor této diplomové práce se domnívá, že zákon je nutné vnímat spíše materiálně a interpretovat jej, je-li to vhodné podle jeho smyslu a účelu. Tento názor zastává i velký senát Nejvyššího soudu v rozsudku sp. Zn. 31 Icd0 36/2020, který judikoval, že ustanovení § 13 zákona o obchodních korporacích chrání právní jistotu předem neurčeného okruhu osob.

S ohledem na to, že právní normy, které chrání právní jistotu, chrání také veřejný pořádek, je namístě uvažovat o tom, že porušení předepsané formy dvoudomých smluv může mít za následek absolutní neplatnost takovýchto smluv. Nicméně každý jednotlivý případ porušení ustanovení § 13 zákona o obchodních korporacích je nutné posuzovat individuálně podle toho, zda takové porušení, narušuje také smysl a účel takto porušované právní normy.¹⁶

V případě dvoudomých smluv je smyslem a účelem zákona, aby bylo možné vždy s jistotou určit obsah a datum podpisu dvoudomých smluv. Jestliže by tato dvoudomá smlouva byla podepsána například elektronickým podpisem (nesplňujícím formu úředního ověření), s viditelným datem podpisu, smysl a účel

¹⁴ LASÁK, Jan. In: Lasák, J., Dědič, J., Pokorná, J., Čáp, Z. a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. s. 92. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-881-2.

¹⁵ HAVEL, Bohumil. § 13 [Písemná forma dvoudomých smluv]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 33, marg. č. 5.

¹⁶ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 6. 2020, sp. zn. 31 ICdo 36/2020

zákona by tak byl naplněn a s největší pravděpodobností by se jednalo pouze o relativní neplatnost.¹⁷

V neposlední řadě je vhodné zmínit obligatorní písemnou formu smlouvy o poskytnutí dobrovolného příplatku, pokud je předmětem příplatku věcné právo k nemovité věci, tedy například se jedná o převod nemovitosti ze společníka na společnost dobrovolným příplatkem. Písemná forma dobrovolného příplatku se tak uplatní ve smyslu ustanovení § 560 občanského zákoníku.

1.3 Druh poskytnutí dobrovolného příplatku

Zákon o obchodních korporacích u dobrovolného příplatku počítá o oběma druhy jeho poskytnutí, a tedy jak s poskytnutím dobrovolného příplatku peněžitého, tak i příplatku nepeněžitého ve smyslu ustanovení § 163 odst. 2 zákona o obchodních korporacích.

Naproti tomu obchodní zákoník možnost poskytovat nepeněžité dobrovolný příplatek nezakotvoval a o této možnosti bylo v akademické obci hojně diskutováno, avšak bez dobrání se k přesvědčivému závěru.¹⁸

V případě poskytnutí dobrovolného příplatku do společnosti v nepeněžité formě ustanovení § 163 odst. 2 zákona o obchodních korporacích stanovuje požadavek povinného ocenění nepeněžitého vkladu znalcem, s odkazem na obdobné užití ustanovení § 143 zákona o obchodních korporacích.

Výjimečné případy vyňaté z povinnosti oceňovat dobrovolný příplatek poskytnutý v nepeněžité formě znalcem jsou stanoveny v ustanovení § 468 a § 469 zákona o obchodních korporacích. Oceňovat příplatek v nepeněžité formě není nutné, pokud je předmětem vkladu investiční cenný papír či nástroj peněžního trhu podle zákona o podnikání na kapitálovém trhu, za předpokladu, že představenstvo společnosti¹⁹ rozhodne, že se při určení ceny předmětu vkladu, použije vážený

¹⁷ Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 6. 2020, sp. zn. 31 ICdo 36/2020.

¹⁸ POKORNÁ, Jarmila. In: Lasák, J., Dědič, J., Pokorná, J., Čáp, Z. a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021, str. 826. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-881-2.

¹⁹ V poměrech společnosti s ručením omezeným její jednatel.

průměr z cen, za které byly uskutečněny obchody s tímto cenným papírem či nástrojem na jednom, případně více evropských regulovaných trzích v době 6 měsíců před vnesením dobrovolného příplatku.

Statutární orgán společnosti může také rozhodnout, že k určení ceny nepeněžitého příplatku se použije jeho reálná hodnota určená obecně uznávaným nezávislým odborníkem za využití obecně uznávaných standardů a zásad oceňování ne déle než 6 měsíců před vnesením nepeněžitého příplatku do společnosti.

Dále se také hodnota nepeněžitého vkladu může určit, za předpokladu, že vkladatel účtuje podle jiného právního předpisu o tomto nepeněžitém majetku v reálných hodnotách podle reálné hodnoty tohoto vkladu vykázané v účetní závěrce za předchozí účetní období.

1.4 Vztah dobrovolného příplatku k podílu

Podíl v kapitálové společnosti patří mezi základní pojmy české právní úpravy společností s ručením omezeným a jedná se o naprosto zásadní institut. Je nezbytné vždy důsledně rozlišovat od sebe pojmy podíl, vklad a případný dobrovolný či povinný příplatek. Pojmy vklad a podíl se navzájem doplňují, ovlivňují a není možné je od sebe oddělit, nicméně je však nelze považovat za jednu a tu samou věc. Podíl představuje účast společníka ve společnosti a jedná se o souhrn práv a povinností společníka, které plynou z jeho účasti ve společnosti ve smyslu ustanovení § 31 zákona o obchodních korporacích. Vlastnictví podílu ve společnosti se tedy rovná právnímu poměru společníka a společnosti, který má povahu komplikovaného obligačního vztahu.²⁰

Podíl je tedy možné vymezit jako předmět právních vztahů společníka a společnosti. Pokud společenská smlouva nestanoví jinak, je též možné podíl převádět (tedy s ním disponovat), nicméně se nejedná o předmět, který by bylo možné uchopit co do hmotné podstaty. Podíl ve společnosti je z tohoto důvodu označován za nehmotný statek.²¹

²⁰ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, str. 79. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-633-4.

²¹ Tamtéž.

Dle znění zákona, konkrétně usnesení § 162 odst. 2 zákona o obchodních korporacích, je parné, že povinný příplatek je součástí podílu, vyjma práva na vrácení povinného příplatku, což bude v této diplomové práci dále podrobně rozebráno. V textu zákona je totiž výslovně napsáno, že příplatek²² je spojen s podíly.

Naopak u dobrovolného příplatku není zcela jasné, zda je povinnost uhradit dobrovolný příplatek součástí podílu, či nikoliv, což je důležité zejména při převodu nebo přechodu podílu, ke kterému je příplatek poskytován, a to především ve vztahu k osobě povinné tento příplatek hradit. J. Dědič s P. Šukem mají za to, že, v případě převodu podílu po tom, co došlo k převzetí závazku převodce poskytnout dobrovolný příplatek ve smyslu ustanovení § 163 zákona o obchodních korporacích, ale tento závazek před převodem podílu převodce nesplnil, nepřevádí se tato povinnost na nového nabyvatele podílu, nýbrž zůstává převodci. Při splnění podmínek plynoucích (nejen) z ustanovení § 166 zákona o obchodních korporacích bude nicméně příplatek vrácen již novému nabyvateli podílu. J. Dědič a P. Šuk opírají svojí argumentaci o skutečnost týkající se akciových společností a tedy, že dobrovolný příplatek není součástí akcie, nicméně jej lze spojit se zvláštním druhem akcie. Dále také brali při své argumentaci v potaz, že by nabyvatel podílu byl vystaven riziku, že by musel za převodce hradit jeho závazek, byť by o tomto závazku nemohl objektivně vědět. J. Dědič s P. Šukem nicméně uznávají, že textace ustanovení § 166 zákona o obchodních korporacích nerozlišuje mezi příplatkovou povinností a dobrovolným příplatkem a nabízí výkladově stejné řešení jako u dobrovolného příplatku.²³

Mimo gramatický výklad zákona je ovšem nutné vzít v potaz také výklad funkční a zohlednit věcnou povahu podílu jako takového. Podíl ve společnosti je v českém právním řádu chápán jako jednotný proměnný statek, který například nemusí být vždy pevně spjat s přesným podílem na zisku společnosti, ale je vždy

²² Zde jde o příplatek povinný.

²³ HAVEL, Bohumil. § 163 [Dobrovolný příplatek]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 390, marg. č. 7.

alespoň postaveno na jisto, zda s podílem ve společnosti je podíl na zisku spjat nebo není.²⁴

K výše uvedenému B. Havel uvádí, že jelikož „zákon i společenská smlouva jsou veřejně dostupné, je obsah podílu seznatelný každému, kdo s korporací, respektive se společníkem, jedná nebo přijde do styku. Je potom podle našeho názoru správná úvaha J. Dědiče a P. Šuka, že dobrovolný příplatek, převzatý ad hoc společníkem, není povinností, která by byla součástí podílu, protože povinnost k jeho převzetí neplyne ani ze zákona, ani ze společenské smlouvy, ale je vedlejším obligačním vztahem mezi společníkem a společností.“ Z výše uvedeného je zřejmé, že povinnost uhradit dobrovolný příplatek není součástí podílu. Současně je vhodné zohlednit, že ke změně vlastního kapitálu společnosti dochází již v okamžiku vzniku pohledávky z dobrovolného příplatku, a nikoliv až uhrazením této pohledávky.²⁵

Dle ustanovení § 34 odst. 1 zákona o obchodních korporacích vyplývá, že jiné vlastní zdroje je možno rozdělit i mezi jiné osoby než pouze mezi společníky společnosti, pokud tak určí společenská smlouva. Ustanovení § 166 zákona o obchodních korporacích je nicméně ve vztahu k ustanovení § 34 lex specialis a příplatek i přesto, že se jedná také o jiný vlastní zdroj, je možné vrátit pouze společníkovi, který byl společníkem ke dni rozhodnutí valné hromady o vrácení příplatku.²⁶

Pokud by nastala situace, že dojde k rozhodnutí valné hromady o vrácení příplatku společníkovi a v mezidobí, než bude příplatek společníkovi vrácen, tento společník svůj podíl převede, není jednoznačné, komu by měl být tento příplatek vrácen, zda převodci podílu či novému nabyvateli. Ani odborná veřejnost v tomto nemá jasné stanovisko, když B. Havel dovozuje, že příplatek by se v této situaci měl vrátit společníkovi, který byl v době rozhodnutí valné hromady společníkem. Opačný názor zastává P. Šuk, podle kterého je právo na vrácení příplatku součástí

²⁴ HAVEL, Bohumil. § 163 [Dobrovolný příplatek]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 390, marg. č. 7.

²⁵ Tamtéž.

²⁶ HAVEL, Bohumil. § 166 [Vrácení příplatku]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 393, marg. č. 3.

podílu, z něhož byl příplatek poskytnut, a jako takové se převádí na nového nabyvatele spolu s převodem podílu.²⁷

Autor této diplomové práce se přiklání spíše k názoru P. Šuka, a to i s ohledem na gramatický výklad ustanovení § 166 zákona o obchodních korporacích, kdy má být příplatek vrácen vždy společníkovi společnosti. Pokud k vrácení příplatku nedojde před převodem podílu, byl by v souladu s názorem B. Havla příplatek fakticky vrácen již osobě, která není společníkem, nicméně podíl se převádí, není-li to vyloučeno, se všemi právy a povinnostmi, které k němu náleží. K obdobnému závěru došel i Nejvyšší soud ve vztahu k výplatě podílu na zisku společnosti (srov. Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2018, sp. Zn. 27 Cdo 1499/2017).

V obecné rovině totiž platí, že právo na podíl na zisku přechází na nabyvatele podílu ve společnosti spolu s tímto podílem, pokud k převodu tohoto podílu dojde po vydání usnesení valné hromady o rozdělení zisku, nicméně před jeho samotnou výplatou.²⁸

1.5 Vrácení dobrovolného příplatku ve společnosti s ručením omezeným

Možnost vrácení příplatku je výslovně zakotvena v ustanovení § 166 zákona o obchodních korporacích, který stanoví, že valná hromada může rozhodnout, o tom, že poskytnutý příplatek bude v rozsahu, ve kterém převyšuje ztrátu společnosti, vrácen společníkovi. Dále pak, že nerozhodne-li valná hromada jinak, vrací se příplatek společníkovi poměrně podle výše, v jakém jej poskytl; nejdříve se nicméně vrací příplatek poskytnutý jako součást příplatkové povinnosti.

Do působnosti valné hromady tedy patří rozhodování o vrácení poskytnutého příplatku. Materiálně tak valná hromada rozhoduje o rozdělení

²⁷ HAVEL, Bohumil. § 166 [Vrácení příplatku]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 393, marg. č. 3.

²⁸ WEINHOLD LEGAL. Práva nabyvatele podílu ve společnosti s ručením omezeným vzhledem k usnesení valné hromady o rozdělení zisku. Legal Update, 2019, č. 2

vlastních zdrojů společnosti, a to ve výši, která odpovídá příplatkům již dříve poskytnutých společníky. Dle textace ustanovení § 166 odst. 2 zákona o obchodních korporacích je možné, aby valná hromada rozhodla jiným způsobem, než že se budou příplatky vracet společníkům společnosti jinak než podle poměru, ve kterém příplatky poskytli. Je tak v odůvodněných případech možné, že bude příplatek vrácen například pouze jednomu společníkovi a ostatním nikoliv.²⁹

Zákon o obchodních korporacích v ustanovení § 166 zákona o obchodních korporacích stanovuje dvě zákonné limitace k rozhodnutí o vrácení příplatku valnou hromadou společnosti. První zákonnou limitací je, že příplatek lze vrátit pouze v rozsahu, ve kterém převyšuje ztrátu společnosti. Dále je pak stanoveno, že příplatky povinné se vrací jako první, a až následně je možné vrátit příplatky dobrovolné.³⁰

Jelikož se jedná o výplatu složek vlastního kapitálu, který není tvořen ziskem společnosti, tedy jiné vlastní zdroje společnosti, uplatní se na vrácení příplatku pravidla dle ustanovení § 34 (vyjma odst. 2) a § 40 zákona o obchodních korporacích. Právo na vrácení poskytnutého příplatku vzniká rozhodnutím valné hromady, přičemž zákon o obchodních korporacích nestanovuje pro toto rozhodnutí žádné zvláštní požadavky na jeho formu nebo obsah. Jelikož se tímto rozhodnutím snižuje vlastní kapitál společnosti, ale nikoliv kapitál základní, nejedná se o rozhodování o změně zakladatelského právního jednání, a toto rozhodnutí tedy nemusí být osvědčeno notářským zápisem. Rozhodnutí valné hromady o vrácení příplatku může znít například následovně:³¹

Valná hromada tímto na základě schválené účetní závěrky společnosti za účetní období rozhoduje o rozdělení jiných vlastních zdrojů společnosti z účtu ostatní kapitálové fondy tak, že částka ve výši [●],- Kč bude vyplacena společníkovi společnosti [●], přičemž splatnost je do 3 měsíců ode dne přijetí tohoto rozhodnutí.

V důsledku výše uvedeného rozhodnutí valné hromady společnosti vzniká společníkovi pohledávka za společností z titulu vrácení příplatku. O samotné

²⁹ PETRŽELA, Karel. Vybrané aspekty vrácení příplatku společníkovi společnosti s ručením omezeným. Právní rozhledy, 2023, č. 2, s. 57–60.

³⁰ Tamtéž.

³¹ Tamtéž.

faktické výplatě příplatku nicméně rozhoduje statutární orgán společnosti, který má povinnost při rozdělování jiných vlastních zdrojů společnosti jednat s péčí řádného hospodáře. Před rozhodnutím o vrácení příplatku tak musí statutární orgán zkoumat, zda jsou splněny všechny zákonné podmínky pro jeho vyplacení, a v případě, že by statutární orgán dovodil, že tyto podmínky splněny nejsou, nesmí příplatek společníkům vyplatit. Podmínkou rozhodnutí o vrácení příplatku je splnění následujících předpokladů:³²

- Splnění tzv. bilančního testu podle ustanovení § 166 odst. 2 zákona o obchodních korporacích, tedy splnění podmínky, že poskytnutý příplatek může být vrácen pouze v rozsahu, v jakém převyšuje ztrátu společnosti.
- Před rozhodnutím o vrácení příplatku dojde k sestavení řádné nebo mimořádné účetní závěrky schválené taktéž nejvyšším orgánem společnosti, na základě které bude moci být příplatek vrácen.
- Splnění tzv. bilančního testu podle ustanovení § 40 odst. 1 zákona o obchodních korporacích, tedy splnění podmínky, že ke dni skončení posledního účetního období vlastní kapitál vyplývající z řádné nebo mimořádné účetní závěrky nebo vlastní kapitál po vyplacení příplatku nesmí být pod výší upsaného základního kapitálu zvýšeného o fondy, které nelze podle zákona nebo zakladatelského právního jednání.
- Splnění tzv. bilančního testu podle ustanovení § 40 odst. 2 zákona o obchodních korporacích, tedy splnění podmínky, že ve vlastním kapitálu společnosti musí zůstat disponibilní zdroje, z nichž jsou příplatky vráceny, do výše neodepsaných nákladů na vývoj.
- Splnění tzv. insolvenčního testu podle ustanovení § 40 odst. 3 zákona o obchodních korporacích, tedy splnění podmínky, že obchodní korporace nesmí vrátit příplatek, pokud by si tím přivodila úpadek podle jiného právního předpisu.³³

³² PETRŽELA, Karel. Vybrané aspekty vrácení příplatku společníkovi společnosti s ručením omezeným. *Právní rozhledy*, 2023, č. 2, s. 57-60.

³³ Tamtéž.

Odborné veřejnosti není zcela jasné, zda se na vrácení příplatku uplatní také ustanovení § 34 odst. 2 zákona o obchodních korporacích určující výši příplatku, kterou je možné společností vyplatit zpět svému společníkovi. Podle J. Lasáka a J. Dědiče se pravidlo podle ustanovení § 34 odst. 2 zákona o obchodních korporacích neuplatní, jelikož je vrácení příplatku upraveno speciálním ustanovením § 166 odst. 1 zákona o obchodních korporacích, které stanovuje ve vztahu k výši vráceného příplatku podmínku, že příplatek může být vrácen pouze v rozsahu, ve kterém převyšuje ztrátu společnosti.³⁴ B. Havel s výše uvedeným názorem nesouhlasí a je podle něj nezbytné před vyplacením příplatku posoudit, zda částka k vrácení vyhovuje výše ustanovení § 34 odst. 2 zákona o obchodních korporacích.³⁵

Autor této diplomové práce se domnívá ve shodě s J. Lasákem aj. Dědičem, že se ustanovení § 34 odst. 2 zákona o obchodních korporacích skutečně neuplatní, a to ve smyslu zásady *lex specialis derogat legi generali*, přičemž speciální právní úprava ve vztahu k výši vráceného příplatku je stanovena právě v ustanovení § 166 odst. 1 zákona o obchodních korporacích.

³⁴ DĚDIČ, Jan., LASÁK, Jan. In: Lasák, J., Dědič, J., Pokorná, J., Čáp, Z. a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 203. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-881-2.

³⁵ HAVEL, Bohumil. § 166 [Vrácení příplatku]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 392, marg. č. 2.

2. Povinný příplatek do vlastního kapitálu

Vedle vkladové povinnosti a poskytnutí dobrovolného příplatku je příplatková povinnost společníků dalším ze způsobů, jakým může společnost financovat svoji činnost. Částka poskytnutá společníky na základě uložené příplatkové povinnosti stejně jako u dobrovolného příplatku nezvyšuje základní kapitál společnosti ani účast společníka na této společnosti.

Příplatek z příplatkové povinnosti zvyšuje vlastní kapitál společnosti a patří pod tzv. ostatní kapitálové fondy. Povinný příplatek je upraven v ustanovení § 162 zákona o obchodních korporacích, který zakotvuje pravidlo, že společnost může usnesením valné hromady společníkům uložit povinnost poskytnout peněžité příplatek, nicméně pouze za předpokladu, že je tato možnost výslovně uvedena ve společenské smlouvě společnosti (dále jen „**příplatková povinnost**“).

Na rozdíl od vkladové povinnosti lze příplatkovou povinnost zrušit dohodou mezi společníkem a společností. Společnost se může práva na uhrazení příplatku vzdát nebo také společníkovu povinnost uhradit příplatek prominout, případně je možné také pohledávku společnosti za společníkem z titulu uhrazení příplatkové povinnosti započíst oproti pohledávce, kterou by měl společník za společností.³⁶

Dle názoru J. Pokorné by k výše uvedeným změnám (např. vzdání se práva na uhrazení příplatkové povinnosti, zrušení příplatkové povinnosti) mělo dojít až po schválení těchto změn valnou hromadou společnosti, stejně jako tomu je při založení příplatkové povinnosti, neboť zde není prostor k vykonání tzv. zbytkové působnosti statutárního orgánu. Pokud by tyto změny měly být rozhodnuty pouze statutárním orgánem společnosti, mohlo by v některých konkrétních případech docházet ke zvyhodňování jednoho ze společníků.³⁷

Aby mohla být příplatková povinnost platně uložena, musí být ve společenské smlouvě určeno, jakou výši nesmí příplatky ve svém souhrnu

³⁶ LASÁK, Jan. In: Lasák, J., Dědič, J., Pokorná, J., Čáp, Z. a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. s. 564–565. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-881-2.

³⁷ Tamtéž.

překročit. Pokud by výše uvedené ve společenské smlouvě stanoveno nebylo, k usnesení valné hromady o příplatkové povinnosti by se nepřihlíželo a jednalo by se o zdánlivé právní jednání ve smyslu ustanovení § 554 občanského zákoníku. Společenská smlouva také musí také určovat, zda a s jakými podíly je příplatek spojen. Oproti předchozí právní úpravě však není celková výše příplatku omezena zákonem, jako tomu bylo za působnosti obchodního zákoníku.

Společenská smlouva může stanovit i za jakým účelem může být příplatková povinnost uložena (například investování do renovace nemovitostí, krytí ztrát společnosti). Jestliže ale účel povinného příplatku není ve společenské smlouvě upraven, je společnost při jeho ukládání limitována pouze maximální výší příplatku zakotvenou ve společenské smlouvě.³⁸

Ustanovení § 162 odst. 3 zákona o obchodních korporacích upravuje dispozitivní pravidlo, že příplatky jsou poskytovány společníky společnosti podle poměru své majetkové účasti od společnosti. Od tohoto pravidla se lze ve společenské smlouvě odchýlit.

Povinný příplatek je společnosti poskytován vždy pouze v peněžité formě a nelze se od tohoto pravidla odchýlit ani ve společenské smlouvě. Není-li ve společenské smlouvě společnosti stanovena možnost uložení příplatkové povinnosti, nemůže o této povinnosti valná hromada ani rozhodnout bez případné změny společenské smlouvy.³⁹

V případě, že by mělo dojít ke změně společenské smlouvy a zakotvení příplatkové povinnosti, museli by s touto změnou souhlasit ve smyslu ustanovení § 171 odst. 2 zákona o obchodních korporacích všichni společníci společnosti, jelikož se jedná o takovou změnu společenské smlouvy, která zasahuje do práv a povinností všech společníků společnosti. Pokud by se jednalo o zakotvení příplatkové povinnosti pouze k některým podílům, bylo by nutné, aby s tím společníci, kterým tyto podíly náleží, vyslovili svůj souhlas.⁴⁰

³⁸ ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. *Právo obchodních korporací*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 209. ISBN 978-80-7598-991-8.

³⁹ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným: (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 50–51. ISBN 978-80-7502-188-5.

⁴⁰ Tamtéž.

O samotném uložení příplatkové povinnosti rozhoduje valná hromada prostou většinou hlasů přítomných společníků, není-li společenskou smlouvou stanoveno jinak. Rozhodnutí valné hromady není potřeba osvědčit formou notářského zápisu. Jelikož se ale jedná o jeden z nejintenzivnějších zásahů do majetkové sféry společníků, zákon upravuje možnosti a podmínky (k ochraně společníků), za kterých je možné, aby valná hromada společníkovi povinnost přispět k vytvoření dalšího vlastního kapitálu společnosti povinným příplatkem uložila. Jestliže jsou splněny všechny podmínky k uložení příplatkové povinnosti a tato příplatková povinnost je tedy řádně společníkovi uložena, má tento společník povinnost příplatkovou povinnost splnit, a to i za předpokladu, že o této příplatkové povinnosti nehlasoval či hlasoval proti jejímu uložení.⁴¹

Znění rozhodnutí valné hromady společnosti o uložení příplatkové povinnosti by mohlo být například následující:

Valná hromada společnosti na základě ujednání ve společenské smlouvě rozhoduje o příplatkové povinnosti v tomto rozsahu:

- *Společník společnosti, pan/í [●], s podílem o velikosti 60 % odpovídající základnímu kapitálu ve společnosti ve výši 60.000,- Kč, má povinnost poskytnout Společnosti peněžitý příplatek do vlastního kapitálu mimo základní kapitál společnosti ve výši 60.000,- Kč;*
- *Společník společnosti, pan/í [●], s podílem o velikosti 40 %, odpovídající základnímu kapitálu ve společnosti ve výši 40.000,- Kč, má povinnost poskytnout Společnosti peněžitý příplatek do vlastního kapitálu mimo základní kapitál společnosti ve výši 40.000,- Kč.*

Příplatek musí být splacen společnosti bezhotovostním způsobem na bankovní účet společnosti vedený u [●] č.ú. [●] do 30 dnů od přijetí tohoto rozhodnutí.⁴²

⁴¹ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným: (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 50–51. ISBN 978-80-7502-188-5.

⁴² FILIP, Václav a David FYRBACH. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 356. ISBN 978-80-7552-231-3.

V případě, že valná hromada rozhodne o uložení příplatkové povinnosti v rozporu se zákonem, případně valná hromada nedodrží podmínky jejího svolání či průběhu, je možné prohlásit soudem takové usnesení valné hromady za neplatné pro rozpor se zákonem. K tomu blíže v kapitole 2.3.

Příplatkovou povinnost lze udělit i opakovaně, avšak pouze do výše, která je stanovena ve společenské smlouvě společnosti. Povinnost stanovit výši limitace příplatkové povinnosti je stanovena zákonem za účelem ochrany společníků před ukládáním příplatkové povinnosti, která by již nebyla v možnostech společníků a ti by byli tímto způsobem nuceni ze společnosti vystoupit, případně by byli v případě nesplnění příplatkové povinnosti ze společnosti vyloučeni.⁴³ Dále stanovení limitace výše možnosti uložit příplatkovou povinností chrání společnost před případným odchodem společníků ze společnosti z důvodu vysoké příplatkové povinnosti společníků.

Jak je uvedeno výše, forma poskytnutí příplatkové povinnosti může být pouze peněžítá, zákon další povinnosti na lhůtu ani způsob splnění příplatkové povinnosti nestanovuje. Příplatkovou povinnost lze tak splnit jak složením na pokladně společnosti v hotovosti, tak i bezhotovostním převodem na bankovní účet společnosti. Ustanovení § 4 zákona č. 254/2004 Sb., o omezení plateb v hotovosti, nicméně stanovuje horní hranici pro platby v hotovosti ve výši 270.000,- Kč. Na základě výše uvedeného se jeví jako vhodné, aby společenská smlouva, která obsahuje možnost uložení příplatkové povinnosti, stanovila společníkům zatíženým příplatkovou povinností také lhůtu pro její splnění.⁴⁴ Článek ve společenské smlouvě zakotvující příplatkovou povinnost by mohl mít například následující znění:

Společnost může usnesením valné hromady společníkům uložit povinnost poskytnout peněžitý příspěvek („příplatek“ nebo také „příplatková povinnost“), přičemž příspěvky ve svém souhrnu nesmí překročit částku odpovídající výši základního kapitálu Společnosti. Příplatky poskytují společníci podle poměru svých

⁴³ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným: (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 50–51. ISBN 978-80-7502-188-5.

⁴⁴ Tamtéž.

podílů. Příplatky jsou společníci povinni splatit do 2 měsíců ode dne uložení příplatkové povinnosti usnesením valné hromady.

Společník může společnosti písemně oznámit, za předpokladu, že pro uložení příplatkové povinnosti na valné hradě společnosti nehlasoval, že vystupuje ze společnosti a uvolňuje podíl, ke kterému je příplatková povinnost vázána. Tímto písemným oznámením příplatková povinnost společníka zaniká v plném rozsahu s účinností ke dni doručení tohoto písemného oznámení. V podrobnostech je dále o možnosti společníka vystoupit pojednáno v kapitole 2.1.

V případě, že by společník byl v prodlení se splacením své příplatkové povinnosti, je tento společník povinen ve smyslu ustanovení § 165 a § 151 odst. 1 zákona o obchodních korporacích uhradit společnosti úrok z prodlení odpovídající dvojnásobku sazby úroku z prodlení stanovené podle nařízení vlády č. 351/2013 Sb., z výše odpovídající dlužné příplatkové povinnosti.⁴⁵

Výše úroku z prodlení je stanovena obecně v ustanovení § 2 nařízení vlády č. 351/2013 Sb. následovně: Výše úroku z prodlení odpovídá ročně výši repo sazby stanovené Českou národní bankou pro první den kalendářního pololetí, v němž došlo k prodlení, zvýšené o 8 procentních bodů. Úrok z prodlení lze na základě společenské smlouvy vyloučit, případně upravit jiným způsobem.

Dále je také možné po vyzvání společníka k úhradě příplatkové povinnosti a upozornění o možnosti jeho vyloučení ze společnosti tohoto společníka rozhodnutím valné hromady podle ustanovení § 151 odst. 2 a 3 zákona o obchodních korporacích vyloučit v tzv. kadučním řízení. Zároveň se společnost může bránit žalobou na splnění peněžitého závazku společníka vyplývajícího z jeho příplatkové povinnosti.⁴⁶

⁴⁵ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným: (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 50–51. ISBN 978-80-7502-188-5.

⁴⁶ Tamtéž.

2.1 Vystoupení společníka nesouhlasícího s příplatkovou povinností (abandonní právo)

Dle ustanovení § 202 zákona o obchodních korporacích je možné, aby společník vystoupil ze společnosti pouze, připouští-li to zákon, a jen za splnění zákonem stanovených podmínek. Tyto případy jsou stanoveny (kromě ustanovení § 202 zákona o obchodních korporacích) také v ustanovení § 164 zákona o obchodních korporacích jako speciální případ. Jedná se o prostředek ochrany společníka proti uložení příplatkové povinnosti, se kterou nesouhlasí a o které na valné hromadě nehlasoval pro její uložení.⁴⁷

Zákon předpokládá, že příplatkovou povinnost nelze společníkům bez jejich souhlasu efektivně vnutit. Zákon nicméně zároveň ukládá, že příplatková povinnost se vztahuje na všechny společníky společnosti, tedy i na ty, kteří do společnosti vstoupili později, a nezakládá možnost splnění příplatkové povinnosti odmítnout, ale pouze se jí vyhnout jednostranným vystoupením ze společnosti.⁴⁸

Autor této diplomové práce považuje za vhodné zdůraznit, že vystoupení ze společnosti pro nesouhlas s uloženou příplatkovou povinností je dispozitivním právem a je možné jej ve společenské smlouvě omezit či zcela vyloučit. Před vstupem společníka do společnosti je tedy vhodné si nastudovat podmínky uložení příplatkové povinnosti a také, zda společenská smlouva postup podle ustanovení § 164 zákona o obchodních korporacích umožňuje. Mimo jiné je zde také možnost, aby se společník svého práva na vystoupení ze společnosti předem vzdal, a to i v době, kdy již byla příplatková povinnost valnou hromadou uložena.⁴⁹

Společník nesouhlasící s uloženou příplatkovou povinností musí oznámení o svém vystoupení ze společnosti doručit společnosti do jednoho měsíce ode dne rozhodnutí valné hromady o uložení příplatkové povinnosti. Společník může ze společnosti vystoupit v případě, že pro uložení příplatkové povinnosti nehlasoval,

⁴⁷ HAVEL, Bohumil. § 164 [Vystoupení společníka nesouhlasícího s příplatkovou povinností]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 390, marg. č. 1.

⁴⁸ POKORNÁ, Jarmila. In: Lasák, J., Dědič, J., Pokorná, J., Čáp, Z. a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. Komentáře (Wolters Kluwer ČR), s. 872–877. ISBN 978-80-7598-881-2.

⁴⁹ Tamtéž.

tím se rozumí, že společník buďto hlasoval proti, zdržel se, nebo se valné hromady vůbec neúčastnil.⁵⁰

Podle B. Havla svědčí právo na vystoupení společnosti i společníkům, kteří nedisponují hlasovacím právem, jelikož o uložení příplatkové povinnosti nehlasovali, a tedy splnili tím podmínku podle ustanovení § 164 odst. 1 zákona o obchodních korporacích, přičemž není relevantní, že o tomto ani podle společenské smlouvy hlasovat nemohli. Lhůta k doručení oznámení o vystoupení je hmotněprávní a prekluzivní a neváže se na splatnost příplatkové povinnosti, ale na samotné rozhodnutí valné hromady. Jelikož se jedná o hmotněprávní lhůtu, pokud nebude ve stanovené lhůtě společnosti oznámení doručeno, nepřihlíží se k němu a nemá právní účinky.⁵¹

Rozhodný okamžik k počátku plynutí jednoměsíční lhůty záleží na způsobu rozhodnutí valné hromady o příplatkové povinnosti. Pokud bylo rozhodnutí valné hromady přijato při osobní účasti společníků na jednání valné hromady, je rozhodným dnem den konání této valné hromady. Pokud k rozhodnutí valné hromady došlo mimo zasedání valné hromady (tzv. per rollam), je statutární orgán povinen doručit společníkům rozhodnutí valné hromady a den jeho přijetí bez zbytečného odkladu. Lhůta k vystoupení ze společnosti se v případě rozhodnutí valné hromady formou per rollam bude počítat ode dne, kdy bylo výše uvedené oznámení společníkovi doručeno. Je tedy možné, že každý společník bude mít jiný počátek běhu lhůty k doručení oznámení o svém vystoupení ze společnosti.⁵²

Právo na vystoupení ze společnosti podle ustanovení § 164 odst. 1 zákona o obchodních korporacích je součástí podílu a je tedy možné, aby jej v případě převodu podílu využil i nabyvatel podílu, lhůta nabyvateli nicméně běží a převodem podílu se nepřerušuje ani neobnovuje.⁵³

⁵⁰ HAVEL, Bohumil. § 164 [Vystoupení společníka nesouhlasícího s příplatkovou povinností]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 390, marg. č. 1.

⁵¹ Tamtéž.

⁵² POKORNÁ, Jarmila. In: Lasák, J., Dědič, J., Pokorná, J., Čáp, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 572–577. . Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-881-2.

⁵³ HAVEL, Bohumil. § 164 [Vystoupení společníka nesouhlasícího s příplatkovou povinností]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 390, marg. č. 1.

Příplatková povinnost stejně jako účast společníka ve společnosti zaniká posledním dnem v měsíci, ve kterém bylo společnosti doručeno písemné oznámení o vystoupení společníka ze společnosti ve smyslu ustanovení § 164 odst. 4 zákona o obchodních korporacích. J. Pokorná má za to, že účinky zániku účasti ve společnosti nastávají ex tunc, a tedy i v případě, že by splatnost příplatkové povinnosti nastala před účinností zániku účasti společníka ve společnosti. Tento společník by se nedostal do prodlení a neuplatnily by se na něj následky s prodlením spojené (například povinnost uhradit úrok z prodlení).⁵⁴

Byl-li k podílu ve společnosti vydán kmenový list, tak ustanovení § 164 odst. 6 zákona o obchodních korporacích stanovuje, že spolu s oznámením společníka o vystoupení ze společnosti musí zároveň odevzdat kmenový list k tomuto podílu, jinak není vystoupení společníka účinné. V praxi je tedy nutné mít na paměti i povinnost vydat kmenový list při vystoupení společníka ze společnosti, byť existence kmenového listu vážícího se k podílu je spíše ojedinělou záležitostí.⁵⁵

Tato podmínka byla velkou novelou zákona o obchodních korporacích účinnou od 1. 1. 2021 přesunuta z ustanovení § 202 odst. 3 právě do výše zmíněného ustanovení § 164 odst. 6 zákona o obchodních korporacích. Povinnost odevzdání kmenového listu podle ustanovení § 164 odst. 6 zákona o obchodních korporacích je *lex specialis* k ustanovení § 152 a násl. zákona o obchodních korporacích a kmenové listy tak nemohou být tímto obecným postupem prohlášeny za neplatné a jediným důsledkem porušení povinnosti kmenový list vydat je právě neúčinnost vystoupení společníka ze společnosti.⁵⁶

Pokud společník již společnosti doručil své písemné oznámení o vystoupení ze společnosti, případně k němu již připojil i kmenový list (byl-li vydán), není již možné takovéto oznámení vzít jednostranně zpět, jelikož práva na vystoupení ze společnosti již bylo konzumováno. Získat zpět majetkovou účast ve společnosti může vystoupivší společník pouze za stejných podmínek jako jakákoliv třetí strana,

⁵⁴ POKORNÁ, Jarmila. In: Lasák, J., Dědič, J., Pokorná, J., Čáp, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 872–877. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-881-2.

⁵⁵ Tamtéž.

⁵⁶ Tamtéž.

tedy nabytím obchodního podílu od jiného společníka, nabytím uvolněného obchodního podílu (který sám uvolnil), nicméně je nutné postupovat podle ustanovení § 213 a násl. zákona o obchodních korporacích a zohlednit tak předkupní právo ostatních společníků k tomuto uvolněnému podílu.⁵⁷

2.1.1. Uvolněný podíl

Jak již bylo zmíněno výše, v případě vystoupení společníka ze společnosti vzniká tzv. uvolněný podíl, se kterým se pojí využití zákonných ustanovení § 212 a násl. zákona o obchodních korporacích. Účast společníka ve společnosti tak zaniká, aniž by tento podíl byl převeden na jeho právního nástupce. Uvolněný podíl se nicméně nestává vlastnictvím společnosti, jejíž podíl představuje, ani nezaniká splynutím.⁵⁸

Jedná se o rozdíl, oproti předchozí právní úpravě obchodního zákoníku uvolněný, kdy uvolněný podíl přecházel na společnost. Bývalý společník podle aktuální právní úpravy zákona o obchodních korporacích zůstává i nadále vlastníkem uvolněného podílu a společnost nakládá s uvolněným podílem jako s věcí cizí.⁵⁹

Společnost také není oprávněna vykonávat práva s takovýmto podílem spojená. T. Kajnar je pak toho názoru, že je „*nutno považovat vlastnictví uvolněného podílu za nuda proprietas. Práva a povinnosti, která jsou spojena s podílem ve společnosti, jsou nadále v rámci uvolněného podílu zachována, avšak pouze je nelze vykonávat.*“⁶⁰

Zákon o obchodních korporacích v ustanoveních § 212 až § 215 stanovuje, jakým způsobem je s uvolněným podílem nakládáno, přičemž rozlišuje, zda je

⁵⁷ HAVEL, Bohumil. § 164 [Vystoupení společníka nesouhlasícího s příplatkovou povinností]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 390, marg. č. 1.

⁵⁸ DVORÁK, Tomáš. Společnost s ručením omezeným. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-633-4. s. 120–123

⁵⁹ KAJNAR, Tomáš. Podíl ve společnosti s ručením omezeným: (praktická příručka). Praha: Leges, 2017. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-188-5. S. 50 - 51

⁶⁰ Tamtéž.

možné s uvolněným podílem nakládat neomezeně, případně zda je naopak jeho převod nebo přechod nějakým způsobem limitován či zcela vyloučen.⁶¹

Pokud převod nebo přechod uvolněného podílu není omezen či vyloučen, je společnost povinna tento uvolněný podíl bez zbytečného odkladu prodat za přiměřenou cenu. Přiměřená cena by pak podle Nejvyššího soudu měla odpovídat alespoň hodnotě čistého obchodního majetku připadajícího na uvolněný podíl.⁶²

„Zákon nestanoví žádné podrobnosti, jak má být prodej realizován. Společnost tak má značnou volnost, jaký způsob prodeje zvolí. Uvolněný podíl tak může být prodán ve veřejné dražbě, veřejnou soutěží o nejvýhodnější nabídku apod. Jediným, nicméně základním limitem, je transparentnost prodeje a volba takového způsobu, který je s to generovat maximální efekt. Společnost není povinna provést znalecké ocenění podílu, avšak jednatel musí konečnou cenu, stanovenou postupem s péčí řádného hospodáře, obhájit.“⁶³

Nejzazší možný termín prodeje uvolněného podílu je do 3 měsíců ode dne jeho uvolnění. V případě prodeje se uplatňuje zákonné předkupní právo zbývajících společníků společnosti a pro případ, že by předkupní právo využilo více z nich, rozdělí se uvolněný podíl mezi nabývající společníky poměrně podle velikosti jejich stávajících podílů. V praxi bývá často vlastnictví více podílů vyloučeno společenskou smlouvou, a tak pokud by stávající společník za těchto podmínek nabýval uvolněný podíl, ex lege by se tento uvolněný podíl spojil s původním podílem tohoto společníka.⁶⁴

Zůstatek z prodeje uvolněného podílu lze společností využít k jednostrannému započtení splatných pohledávek společníka, jehož účast ve společnosti zanikla, a také k započtení účelně vynaložených nákladů spojených s prodejem uvolněného podílu. V případě, že po výše uvedeném započtení existuje kladný zůstatek z prodeje uvolněného podílu, je společnost povinna tuto částku

⁶¹ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 120–123. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-633-4.

⁶² Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 3. 2007, sp. zn. 29 Odo 513/2005.

⁶³ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným: (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 50–51. ISBN 978-80-7502-188-5.

⁶⁴ Tamtéž.

vyplatit společníkovi, jehož účast ve společnosti zanikla, či jeho univerzálnímu právnímu nástupci. Pokud to není možné, je společnost povinna tuto částku uložit do úřední úschovy.⁶⁵

V případě, že je převod nebo přechod podílu vyloučen, případně se v zákonné lhůtě nepodařilo podíl prodat nebo určí-li tak společenská smlouva, musí společnost stanovit výši vypořádacího podílu a jeho splatnost ve smyslu ustanovení § 36 odst. 2 zákona o obchodních korporacích. Jakmile je stanovena (nebo mohla být stanovena) výše vypořádacího podílu podle ustanovení § 214 zákona o obchodních korporacích, tak bez zbytečného odkladu musí společnost rozhodnout⁶⁶ o přechodu uvolněného podílu na zbývajících společníky (případně některé z nich) za částku ve výši odpovídající nejméně vypořádacímu podílu, a to poměrně podle podílu zbývajících společníků na společnosti. Jestliže společnost o přechodu na zbývajících společníky nerozhodne, musí snížit svůj základní kapitál o vklad společníka, jehož účast ve společnosti zanikla. V případě nesplnění těchto povinností nařídí soud i bez návrhu její zrušení a likvidaci.⁶⁷

2.2 Porušení příplatkové povinnosti – kaduční řízení

Kaduční řízení je jednou ze dvou možností, kterou lze společníka ze společnosti vyloučit. Kaduční řízení je zakotveno v ustanovení § 151 odst. 2 zákona o obchodních korporacích, přičemž k tomuto řízení může společnost přistoupit pouze v taxativně vymezených situacích, a to pokud (i) společník nesplní svoji vkladovou povinnost ve smyslu ustanovení § 15 odst. 2 zákona o obchodních korporacích nebo pokud (ii) společník nesplní svoji příplatkovou povinnost uloženou v souladu s ustanovením § 162 zákona o obchodních korporacích. Před novelou zákona o obchodních korporacích odkazoval zákon v kadučním řízení na obdobné použití ustanovení občanského zákoníku týkající se vyloučení člena spolku, který závažným způsobem porušil své povinnosti.

⁶⁵ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s 120–123. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-633-4.

⁶⁶ Rozhodnutím se myslí rozhodnutí valné hromady společnosti.

⁶⁷ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 120–123. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-633-4.

„Novela z § 151 odst. 3 zcela odstranila odkaz na použitelnost pravidel o vyloučení člena spolku podle občanského zákoníku, a proto doplnila předpoklad (a povinnost), že společník prodlévající se splněním vkladové povinnosti musí být k plnění společností prokazatelně před vyloučením vyzván a současně musí být ve výzvě upozorněn na riziko vyloučení.“⁶⁸

Změna provedená novelou zákona o obchodních korporacích přispěla vyšší právní jistotou a odstraňuje výkladové potíže plynoucí z odlišné právní úpravy spolků a obchodních korporací. Mezi významné rozdíly mezi právní úpravou vyloučení společníka a člena spolku patří zejména skutečnost, že člena spolku může vyloučit jeho statutární orgán a vyloučený člen spolku může požádat o přezkum rozhodnutí statutárního orgánu, který provádí rozhodčí komise spolku. Dále oproti právní úpravě při vyloučení společníka ze společnosti nemusí statutární orgán vylučovaného člena předem upozornit na možnost jeho vyloučení.⁶⁹

Přistoupení k zahájení kadučního řízení je právem společnosti s ručením omezeným a ze znění zákona o obchodních korporacích je patrné, že zahájení kadučního řízení v případě porušení příplatkové či vkladové povinnosti není zároveň její povinností. Společníkovi, který svou vkladovou či příplatkovou povinnost nesplnil, navíc lze nesplnění jeho povinnosti zcela odpustit, a to ať už výslovně či například konkludentně.⁷⁰

V případě, že dojde k prominutí společníkova porušení, není již možné k vyloučení ze stejného důvodu nikdy v budoucnu přistoupit. Souhlasně s T. Dvořákem považuje autor této diplomové práce za vhodné, aby de lege ferenda byla v zákoně o obchodních korporacích zakotvena lhůta, ve které by mohla společnost k vyloučení společníka přistoupit, což by jistě vedlo ke zvýšení právní jistoty společníků i společnosti.⁷¹

⁶⁸ HAVEL, Bohumil. § 151 [Kaduční řízení]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 370–371, marg. č. 2.

⁶⁹ Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony, č. 33/2020 Dz

⁷⁰ DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 172–175. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-633-4.

⁷¹ Tamtéž.

Před zahájením kadučního řízení tedy musí společníka, který je v prodlení se splněním příplatkové nebo vkladové povinnosti, statutární orgán společnosti vyzvat k dodatečnému splnění této povinnosti a poskytnout mu přiměřenou lhůtu ke zjednání nápravy. Při rozhodnutí o délce této lhůty je vhodné zohlednit i výši poskytovaného příplatku či vkladu.⁷²

V obecné rovině je vyloučení společníka ze společnosti považované za tzv. *ultima ratio*, tedy nejzazší možné řešení, jelikož představuje velmi silný zásah do majetkových poměrů společníka. Doručení výše uvedené výzvy je v kadučním řízení obligatorní a jedná se o kogentní zákonné ustanovení, které nelze žádným způsobem obejít. Výzva společníkovi, který je v prodlení se splněním své příplatkové, potažmo vkladové povinnosti, musí obsahovat zejména následující informace:⁷³

- a) konkrétní vymezení společnickovo porušení;
- b) přiměřenou lhůtu, ve které musí společník zjednat nápravu;
- c) poučení o možnosti vyloučit společníka ze společnosti rozhodnutím valné hromady nebo rozhodnutím soudu pro porušení jeho povinností podle bodu a).⁷⁴

Po vyzvání společníka ke splnění své povinnosti a marném uplynutí přiměřené lhůty ke zjednání nápravy lze přistoupit k návrhu na vyloučení společníka v kadučním řízení, přičemž tento návrh předkládá valné hromadě společnosti zpravidla její statutární orgán formou pozvánky na valnou hromadu společnosti, případně tento návrh může předložit i kterýkoliv ze společníků.⁷⁵

Pro vyloučení společníka ze společnosti musí podle ustanovení § 171 odst. 1 písm. b) zákona o obchodních korporacích hlasovat alespoň dvoutřetinová většina všech společníků společnosti, přičemž společník, který má být rozhodnutím valné hromady vyloučen ze společnosti, má při hlasování

⁷² KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným: (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. č9–50. ISBN 978-80-7502-188-5.

⁷³ DVORÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 172–175. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-633-4.

⁷⁴ Tamtéž.

⁷⁵ Tamtéž.

o tomto usnesení sistrovaná hlasovací práva ve smyslu § 173 odst. 1 písm. b) zákona o obchodních korporacích. Dále se podle ustanovení § 169 odst. 3 zákona o obchodních korporacích při konstatování usnášení schopnosti také nepřihlíží k účasti společníka se sistrovanými hlasovacími právy.⁷⁶

„Uvedené omezení se v případech vypočtených v § 173 odst. 1 písm. a) až c) vztahuje pouze na rozhodování o záležitostech, ve vztahu k nimž dotčený společník nemůže své hlasovací právo vykonávat; při rozhodování o ostatních záležitostech je třeba k účasti takového společníka přihlédnout a posoudit kvorum i s ohledem na jeho účast. Určuje-li § 173 odst. 1 písm. d), že společník nesmí vykonávat hlasovací právo pouze „v rozsahu prodlení“ se splněním vkladové či příplatkové povinnosti, nepřihlíží se k účasti takového společníka pouze v tomto rozsahu.“⁷⁷

Rozhodnutí o vyloučení společníka ze společnosti se osvědčuje veřejnou listinou a musí tedy splňovat formu notářského zápisu podle ustanovení § 80a notářského řádu, jelikož se jedná o rozhodnutí valné hromady společnosti, jehož důsledkem se podle ustanovení § 171 odst. 1 písm. b) zákona o obchodních korporacích mění společenská smlouva společnosti.

V praxi může také nastat případ, kdy společník splní svoji vkladovou či příplatkovou povinnost až po tom, co mu marně uplyne přiměřená lhůta, ve které byl vyzván ke splnění své povinnosti, ale zároveň tuto povinnost splní před tím (nebo i v téže den), než valná hromada společnosti rozhodne o jeho vyloučení ze společnosti.

Byť v zákoně o obchodních korporacích není tato otázka výslovně upravena, T. Dvořák dovozuje, že *„valná hromada společníka vyloučit nemůže, neboť by se přičilo pravidlům dobrých mravů vyloučit osobu, která svoji povinnost pozdě, leč přece splnila. Argument, že se tak stalo pod akutní hrozbou vyloučení, nemůže obstát, neboť řada osob plní své povinnosti jen pod vědomím*

⁷⁶ KAJNAR, Tomáš. *Podíl ve společnosti s ručením omezeným: (praktická příručka)*. Praha: Leges, 2017, s. 49–50. ISBN 978-80-7502-188-5.

⁷⁷ ŠUK, Petr. § 169 [Usnášeníschopnost valné hromady]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 408, marg. č. 4.

sankce, která by nastala, kdyby tak neučinily. Vyloučení společníka je natolik závažným a radikálním zásahem do postavení určité osoby, že je třeba tu postupovat s mimořádnou opatrností.“

Nejvyšší soud České republiky pak v souladu s názorem T. Dvořáka rozhodl tak, že pohrůžka vyloučení společníka ze společnosti má především uhrazovací funkci a měla by sloužit k donucení společníka uhradit jeho dluh vůči společnosti.⁷⁸ „*Jestliže tedy společník splatí dlužný vklad dříve, než valná hromada společnosti rozhodla o jeho vyloučení, právní důvod vyloučení odpadá a společnosti zůstává pouze právo domáhat se případné zaplacení majetkových sankcí za prodlení (úroku z prodlení).*“⁷⁹ Toto rozhodnutí, byť se vztahuje na vkladovou povinnost a ještě za účinnosti obchodního zákoníku, je stále velmi přiléhavé i v poměrech zákona o obchodních korporacích.

Na rozdíl od komentářové a jiné odborné literatury se autor této diplomové práce ve shodě s V. Janoškem domnívá, že účinnost vyloučení společníka ze společnosti nastává již přijetím usnesení valné hromady společnosti o jeho vyloučení (nerozhodne-li valná hromada o odložení účinnosti tohoto usnesení).⁸⁰

Obecně totiž platí, že rozhodnutí valné hromady nabývá účinnosti ke dni jeho přijetí, což potvrzuje i usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 12. 2010, sp. zn. 29 Cdo 2363/2010, které judikuje, že: „*I pro rozhodnutí o odvolání jednatele společnosti s ručením omezeným z funkce platí obecný princip, podle něhož neodloží-li valná hromada výslovně účinnost svého rozhodnutí, nabývá její rozhodnutí účinků zásadně dnem, kdy bylo přijato (srov. i důvody usnesení uveřejněného pod č. 64/98 Sbírký soudních rozhodnutí a stanovisek; dále k otázce účinnosti rozhodnutí valné hromady srov. obdobně i důvody rozsudku NS ze dne 16. 6. 1996, sp. zn. 1 Odon 25/96 [pozn. red.: správně 2 Odon 25/96], Soudní judikatura, 1997, č. 8, poř. č. 66).*“⁸¹

⁷⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 4. 1998 sp. zn. 1 Odon 132/97, Soudní judikatura, 1998, č. 16, s. 376 a násl.

⁷⁹ Tamtéž.

⁸⁰ JANOŠEK, Vladimír. Vyloučení (většinového) společníka ze společnosti s ručením omezeným rozhodnutím valné hromady. Obchodněprávní revue, 2015, č. 5, s. 134–142.

⁸¹ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 12. 2010, sp. zn. 29 Cdo 2363/2010.

V souvislosti s výše uvedeným tak autor této diplomové práce dovozuje i s ohledem na to, že v zákoně o obchodních korporacích není stanovena odlišná účinnost rozhodnutí valné hromady o vyloučení společníka, že tato skutečně nastává už přijetím tohoto rozhodnutí.

Obranou společníka proti kadučnímu řízení je podání návrhu na vyslovení neplatnosti valné hromady podle ustanovení § 191 zákona o obchodních korporacích, přičemž pokud soud shledá, že společníkovi nebyla řádně doručena výzva ke splnění jeho povinností vyplývajících z příplatkové nebo vkladové povinnosti nebo tato výzva neobsahuje všechny nezbytné náležitosti, dále již v tomto řízení nezkoumá, zda skutečně došlo k porušení společnickovy povinnosti a vysloví neplatnost usnesení této valné hromady.⁸²

Závěrem této kapitoly si ještě autor dovoluje upozornit na povinnost statutárního orgánu společnosti, aby po dokončení kadučního řízení a naložením s uvolněným podílem, způsobem popsáním v kapitole 2.1.1 této diplomové práce, zajistil také zápis všech změn do obchodního rejstříku a následně vypracoval a uložil do sbírky listin společnosti nové úplné znění její společenské smlouvy.⁸³

2.3 Vyloučení společníka ze společnosti rozhodnutím soudu

Dalším způsobem, kterým lze společníka pro nesplnění (nejen) příplatkové povinnosti vyloučit ze společnosti, je vyloučení na základě rozhodnutí soudu. Podle právní úpravy zákona o obchodních korporacích lze společníka vyloučit rozhodnutím soudu pro zvlášť závažné porušení jeho povinností, přičemž závažnost porušení posuzuje soud podle konkrétních okolností.

Rozhodnutím soudu lze vyloučit společníka i v jiných případech než jen při porušení příplatkové či vkladové povinnosti, jako je tomu ve výše uvedeném

⁸² DVOŘÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 172–175. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-633-4.

⁸³ POKORNÁ, Jarmila. In: Lasák, J., Dědič, J., Pokorná, J., Čáp, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 842–846. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-881-2.

kadučním řízení. Dalším specifikem oproti kadučnímu řízení je, že účinnost vyloučení společníka nastává až pravomocným soudním rozhodnutím.⁸⁴

Důkazním břemenem v řízení o vyloučení společníka soudem je zatížena společnost, která se domáhá vyloučení jejího společníka. Vyloučit společníka rozhodnutím soudu lze pouze za předpokladu, že tento společník osobně zvlášť závažným způsobem porušil své povinnosti vyplývající z jeho majetkové účasti ve společnosti, a možnost vyloučení společníka ze společnosti se žádným způsobem neváže na podíl samotný ani na jeho právní nástupce. Pokud by mělo být důvodem vyloučení společníka nesplnění vkladové nebo příplatkové povinnosti, pak ani zde by podle názorů V. Filipa a D. Fyrbacha, ve shodě také s V. Janoškem, nemělo být přípustné vyloučit ze společnosti nabyvatele podílu, jehož původní společník měl být vyloučen.⁸⁵

Shodně jako v kadučním řízení i zahájení soudního řízení o vyloučení společníka musí předcházet odůvodněná výzva společníkovi ke splnění jeho povinnosti, která zároveň obsahuje lhůtu ke splnění a také upozornění na jeho možné vyloučení ze společnosti soudem.

Doručení takovéto výzvy před zahájením soudního řízení je zcela nezbytné pro to, aby se soud návrhem na vyloučení společníka vůbec zabýval, jedinou výjimku z tohoto pravidla představuje ustanovení § 204 odst. 2 zákona o obchodních korporacích, kdy tato výzva nemusí být učiněna, pakliže porušení společnickovy povinnosti má neodstranitelné právní následky.⁸⁶ „*Typickým případem bude porušení loajality způsobem, který ve veřejnosti vzbudí špatnou představu o činnosti společnosti, apod. Tedy nebude-li možné tuto představu coby následek porušení povinnosti odstranit, může se společnost domáhat vyloučení společníka.*“⁸⁷

⁸⁴ FILIP, Václav a David FYRBACH. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2016, s. 112–115. Právo prakticky. ISBN 978-80-7552-231-3.

⁸⁵ Tamtéž.

⁸⁶ DVORÁK, Tomáš. *Společnost s ručením omezeným*. Praha: Wolters Kluwer, 2014, s. 172–175. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-633-4.

⁸⁷ HAVEL, Bohumil. § 204 [Vyloučení společníka]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 534, marg. č. 6.

Podání návrhu na vyloučení společníka musí být schváleno valnou hromadou společnosti, jejíž působnost v tomto případě stanovuje v novelizovaném znění zákona o obchodních korporacích ustanovení § 190 odst. 2 písm. o). Souhlas valné hromady s podáním návrhu musí předcházet návrhu samotnému a při rozhodování o vyslovení souhlasu má stejně jako v kadučním řízení vylučovaný společník sístovaná hlasovací práva podle ustanovení § 173 písm. b) zákona o obchodních korporacích.⁸⁸

Jelikož se ale nejedná o rozhodnutí valné hromady, které by mělo za následek změnu společenské smlouvy společnosti, rozhoduje valná hromada prostou většinou a není nutné průběh valné hromady osvědčit notářským zápisem. Promlčecí lhůta k podání návrhu počíná běžet od okamžiku, kdy mohla společnost podat návrh na vyloučení společníka, a jedná se o obecnou 3letou promlčecí lhůtu.⁸⁹

Vyloučit společníka ze společnosti lze ale i společnickou žalobou podle ustanovení § 157 odst. 2 písm. d), kdy tento druh žaloby je vhodný například, pokud je jednatel ve střetu zájmů a nevyužije k ochraně zájmu společnosti žalobu podle ustanovení § 204 zákona o obchodních korporacích.⁹⁰

Místně a věcně příslušným soudem k řízení o vyloučení společníka je krajský soud, v jehož obvodu má společník své bydliště nebo sídlo. Toto řízení nelze zahájit z úřední povinnosti, ale pouze na návrh, a rozhoduje se v něm rozsudkem. Shodně jako v kadučním řízení je v případě rozhodnutí o vyloučení společníka soudem výsledkem tohoto rozhodnutí změna, na základě které dochází ke změně společenské smlouvy, a je povinností statutárního orgánu tuto změnu zapsat do obchodního rejstříku a uložit do sbírky listin nové úplně znění společenské smlouvy.⁹¹

⁸⁸ POKORNÁ, Jarmila. In: Lasák, J., Dědič, J., Pokorná, J., Čáp, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 842–846. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-881-2.

⁸⁹ HAVEL, Bohumil. § 204 [Vyloučení společníka]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 534, marg. č. 6.

⁹⁰ POKORNÁ, Jarmila. In: Lasák, J., Dědič, J., Pokorná, J., Čáp, Z. a kol. *Zákon o obchodních korporacích: komentář*. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 842–846. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-881-2.

⁹¹ HAVEL, Bohumil. § 204 [Vyloučení společníka]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 534, marg. č. 6.

2.4 Vadně uložená příplatková povinnost společníka

Jak již bylo uvedeno výše, jednou z možností, jak se bránit proti vadně uložené příplatkové povinnosti, je podání návrhu soudu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady o uložení příplatkové povinnosti podle ustanovení § 191 až 193 zákona o obchodních korporacích. Ustanovení § 191 odkazuje také na užití ustanovení § 258 až 261 občanského zákoníku k určení neplatnosti usnesení členské schůze spolku.⁹²

„Úprava neplatnosti usnesení valné hromady sleduje několik cílů – ochranu práv individuálních společníků, ochranu zákonnosti a právní jistoty obecně i ve vnitřní sféře společnosti, překonání vnitřních zájmových konfliktů společníků a jejich skupin.“⁹³

Ve světle výše uvedeného stanovuje občanský zákoník určitá omezení ve vztahu k domáhání se vyslovení neplatnosti valných hromad, která mají sloužit k ochraně a stabilitě vnitřních poměrů spolků a analogicky tedy i obchodních společností. Zejména z důvodu, aby nemohlo docházet k zneužívání těchto návrhů, stanovuje níže uvedené podmínky, za kterých se lze neplatnosti usnesení valné hromady úspěšně dovolat.⁹⁴

Aktivní legitimace k dovolání se neplatnosti usnesení valné hromady je dána pouze společníkům, jednatelům, členům dozorčí rady (je-li zřízena) nebo likvidátorovi. Ve srovnání s předchozí právní úpravou bylo účinností zákona o obchodních korporacích odebrána aktivní legitimace insolvenčnímu správci,

⁹² KOTÁPIŠOVÁ, Petra. Způsoby obrany proti vadně uložené příplatkové povinnosti společníka s. r. o.. Obchodněprávní revue, 2021, č. 2, s. 135-140

⁹³ POKORNÁ, Jarmila. In: Lasák, J., Dědič, J., Pokorná, J., Čáp, Z. a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-881-2. s. 959-963

⁹⁴ ŠUK, Petr. § 191 [Neplatnost usnesení valné hromady]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 483, marg. č. 2.

který ji měl podle ustanovení § 131 odst. 1 obchodního zákoníku. Výčet aktivně legitimovaných osob v usnesení § 191 odst. 1 je tedy taxativní.⁹⁵

„Podle ustálené soudní praxe je pro posouzení věcné legitimace rozhodující stav v době vyhlášení rozhodnutí (srov. například NS 31 Cdo 1704/98, 29 Odo 657/2001 či 29 Cdo 4722/2009).“⁹⁶ V případě, že navrhovatel v průběhu řízení ztratí pozici osob vyjmenovaných v usnesení § 191 odst. 1, ztratí zároveň svou aktivní legitimaci.⁹⁷

Občanský zákoník stanovuje k podání návrhu společníka, který se brání vadně uložené příplatkové povinnosti, tříměsíční subjektivní lhůtu ode dne, kdy se uložení příplatkové povinnosti dozvěděl nebo dozvědět mohl. Objektivní lhůta k podání návrhu je pak stanovena nejpozději do jednoho roku ode dne přijetí napadaného usnesení valné hromady. Lhůty k podání návrhu na neplatnost jsou lhůtami hmotněprávními a prekluzivními, po jejich marném vypršení právo na dovolání se neplatnosti usnesení valné hromady bezpodmínečně zanikne.⁹⁸

Aby se společník mohl dovolat neplatnosti usnesení valné hromady, je nezbytné, aby byl na valné hromadě vznesen odůvodněný protest proti tomuto usnesení, přičemž není podstatné, zda tento protest vznesl společník osobně nebo ho vznesl například jiný společník.

Protest lze definovat jako *„projev vůle společníka učiněný na valné hromadě, kterým společník vyjadřuje svůj nesouhlas s přijatým usnesením a se kterým zákon spojuje právní následky v podobě práva domáhat se vyslovení neplatnosti usnesení v řízení před soudem, přesněji řečeno být v tomto řízení úspěšný.“⁹⁹*

⁹⁵ ŠUK, Petr. § 191 [Neplatnost usnesení valné hromady]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 483, marg. č. 2.

⁹⁶ Tamtéž.

⁹⁷ Tamtéž.

⁹⁸ KOTÁPIŠOVÁ, Petra. Způsoby obrany proti vadně uložené příplatkové povinnosti společníka s. r. o. *Obchodněprávní revue*, 2021, č. 2, s. 135–140.

⁹⁹ CHOVANCOVÁ, Kateřina. Protest proti usnesení valné hromady. *Obchodněprávní revue*, 2017, č. 3, s. 76–80.

Protest musí být vždy srozumitelný a určitý, pokud by z protestu nebylo možné zjistit jeho obsah nebo proti jakému usnesení valné hromady směřuje, jednalo by se o zdánlivé právní jednání, tedy jednání bez právních účinků. Zákon ovšem nestanovuje žádné formální náležitosti protestu, a tak může být vznesen pouze ústně na valné hromadě společnosti a ani nemusí být výslovně za protest označen, protest se totiž jako právní jednání posuzuje podle svého obsahu.¹⁰⁰

Není v zásadě nezbytné, aby byl na valné hromadě vznesen protest tou samou osobou, která podává návrh na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromadě, nicméně návrhovaatel je při podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady limitován odůvodněním uvedeným v tomto protestu. Společník může totiž uplatňovat v návrhu na neplatnost usnesení valné hromady jen takové důvody, které jsou uvedeny v protestu, zároveň platí, že bylo-li podáno protestů více, může společník uplatňovat důvody uvedené v každém z protestů.¹⁰¹

Podle ustanovení § 192 odst. 3 zákona o obchodních korporacích také platí, že je-li sporné, zda byl na valné hromadě společnosti podán protest, má se za to, že podán byl, neprokáže-li se v řízení před soudem opak.

Výjimku z nutnosti podat na valné hromadě protest zakotvuje ustanovení § 192 odst. 2 zákona o obchodních korporacích, kdy protest nemusí být podán, existují-li k tomu závažné důvody. Těmi může být například skutečnost, že společník nebyl na valnou hromadu vůbec připuštěn, případně na ni nebyl řádně pozván. Další výjimku bude představovat, pokud stanovy společnosti stanoví, že k vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady soudem, není vznesení protestu nezbytné, čímž vyloučí použití ustanovení § 192 odst. 2 zákona o obchodních korporacích. Po podání návrhu na neplatnost může soud posuzovat platnost ustanovení valné hromady jen ve světle důvodů uvedených v návrhu (který vychází z protestu). Soud je následně návrhem vázán a posuzuje platnost ustanovení jen ve vztahu k uvedeným důvodům.¹⁰²

¹⁰⁰ CHOVANCOVÁ, Kateřina. Protest proti usnesení valné hromady. *Obchodněprávní revue*, 2017, č. 3, s. 76–80.

¹⁰¹ KOTÁPIŠOVÁ, Petra. Způsoby obrany proti vadně uložené příplatkové povinnosti společníka s. r. o. *Obchodněprávní revue*, 2021, č. 2, s. 135–140.

¹⁰² Tamtéž.

Ani v případě, že navrhovatel splní všechny výše uvedené podmínky, jako je podání protestu, včasného návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, včetně řádného odůvodnění o tom, že prokazatelně došlo k porušení zákona či společenské smlouvy, nemusí soud rozhodnout ve prospěch navrhovatele, pokud dojde k závěru, že podle ustanovení § 260 občanského zákoníku nemělo toto porušení závažné právní následky a zároveň, je-li zájmem společnosti hodným právní ochrany neplatnost usnesení valné hromady nevyslovit.

Obdobně soud neplatnost usnesení valné hromady nevysloví ani v případě, že by tím došlo k podstatnému zásahu do práv třetích osob. Jedním z důvodů zakotvení ustanovení § 260 občanského zákoníku je ochrana společností před šikanózními podáními ze strany společníků.

V případě, že došlo usnesením valné hromady k závažnému porušení základního práva společníka, má tento právo na přiměřené zadostiučinění ve smyslu ustanovení § 193 odst. 3 zákona o obchodních korporacích a § 261 odst. 1 občanského zákoníku.¹⁰³

Právo na přiměřené zadostiučinění má i společník, který se svým návrhem na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady neuspěl, neboť se soud rozhodl neplatnost nevyslovit podle § 260 občanského zákoníku, přičemž toto lze dovodit z ustanovení § 261 odst. 2 písm. b), které stanovuje lhůtu promlčení možnosti domoci se zadostiučinění, pokud došlo k uplatnění § 260 občanského zákoníku.¹⁰⁴

Řízení o neplatnosti usnesení valné hromady patří mezi řízení nesporná podle ustanovení § 85 písm. a) zákona o zvláštních řízeních soudních. Věcně a místně příslušným soudem je krajský soud v místě sídla společnosti.¹⁰⁵

¹⁰³ KOTÁPIŠOVÁ, Petra. Způsoby obrany proti vadně uložené příplatkové povinnosti společníka s. r. o. *Obchodněprávní revue*, 2021, č. 2, s. 135–140.

¹⁰⁴ ŠUK, Petr. § 193 [Neplatnost rozhodnutí jiných orgánů a zadostiučinění]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 510, marg. č. 7.

¹⁰⁵ HRABÁNEK, Dušan. § 258 [Žaloba o neplatnost rozhodnutí]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník*. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 2.

Neplatnost rozhodnutí valné hromady je nepřímou relativní neplatností, což znamená, že účinky vyslovení neplatnosti tohoto rozhodnutí valné hromady nastávají až nabytím právní moci předmětného soudního rozhodnutí, které má konstitutivní povahu. Pokud by soud neplatnost usnesení valné hromady nevyslovil, toto rozhodnutí zůstává i nadále účinné.¹⁰⁶

Pokud soud vysloví neplatnost usnesení valné hromady (s účinky ex tunc), mohou se společníci také například domáhat navrácení povinného příplatku, který byl společníkům vadně uložen.¹⁰⁷

2.5 Obrana proti vyloučení společníka ze společnosti

Vyloučení společníka ze společnosti je možné pouze rozhodnutím valné hromady o jeho vyloučení nebo rozhodnutí, přičemž tyto dvě možnosti jsou jediným taxativně stanoveným způsobem, kterým lze společníka ze společnosti vyloučit.¹⁰⁸ V následujících podkapitolách bude detailně rozebráno, jaké jsou možnosti obrany vylučovaného společníka, a to jak při vyloučení společníka valnou hromadou společnosti, tak i soudním rozhodnutím.

2.5.1. Obrana při vyloučení společníka rozhodnutím valné hromady

Existuje několik způsobů, kterými se lze úspěšně bránit proti rozhodnutí valné hromady o vyloučení společníka ze společnosti. Prvním z nich je podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady soudem podle ustanovení § 191 až 193 zákona o obchodních korporacích. Podmínky k využití tohoto návrhu již byly podrobně popsány v kapitole 2.4 této diplomové práce a z tohoto důvodu zde již nebudou znovu uvedeny.

I přes podaný návrh na vyslovení neplatnosti rozhodnutí valné hromady soudem je možné, aby společnost naložila s uvolněným podílem vyloučeného

¹⁰⁶ RUBAN, Radek. § 258 [Neplatnost rozhodnutí orgánu spolku]. In: LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, s. 955, marg. č. 28.

¹⁰⁷ KOTÁPIŠOVÁ, Petra. Způsoby obrany proti vadně uložené příplatkové povinnosti společníka s. r. o. Obchodněprávní revue, 2021, č. 2, s. 135–140.

¹⁰⁸ JANOŠEK, Vladimír. Vyloučení (většinového) společníka ze společnosti s ručením omezeným rozhodnutím valné hromady. Obchodněprávní revue, 2015, č. 5, s. 134–142.

společníka tak, že tento uvolněný podíl prodá podle ustanovení § 213 zákona o obchodních korporacích, případně tento uvolněný podíl převede na zbývající společníky, alespoň za protiplnění ve výši vyplaceného vypořádacího podílu nebo o tento uvolněný podíl sníží svůj základní kapitál podle ustanovení § 215 zákona o obchodních korporacích. Prodejem nebo přechodem uvolněného podílu na jiného společníka by tak mohlo dojít k nabytí vlastnictví k tomuto podílu na jiného vlastníka, a to v dobré víře podle ustanovení § 1111 občanského zákoníku. Lze tedy vyloučenému společníkovi doporučit, aby současně s návrhem na vyslovení neplatnosti rozhodnutí valné hromady podal také návrh na vydání předběžného opatření k omezení dispozice s uvolněným podílem vyloučeného společníka.¹⁰⁹

Důvodem pro vyslovení neplatnosti bude zejména porušení některých podmínek pro přijetí platného usnesení valné hromady (například existence nedostatků v pozvánce, nedosažení potřebného počtu hlasů či usnášení schopnosti valné hromady obecně, rozhodování o bodu programu valné hromady, který nebyl uveden v pozvánce), případně pro porušení podmínek kadučního řízení. Jak je podrobněji rozebráno v kapitole 2.4 této diplomové práce, ne všechny vady, které by potenciálně byly schopné způsobit neplatnost rozhodnutí valné hromady, budou schopné tuto neplatnost rozhodnutím soudu způsobit v souladu s ustanovením § 260 občanského zákoníku.¹¹⁰

Usnesení valné hromady lze také prohlásit za neplatné i pro rozpor s dobrými mravy, například, pokud by společnost vyloučila pouze některého ze společníků, kteří jsou v prodlení se splacením své příplatkové povinnosti, a to hlasy společníka nebo společníků, kteří jednají ve shodě s prodlévajícím společníkem, který ze společnosti vyloučen nebyl. Soud rozhoduje s účinky ex tunc, tedy v případě vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, kterým byl společník vyloučen ze společnosti, se ruší účinky vyloučení tohoto společníka, jako by k němu nikdy nedošlo. Pokud již společnost naložila s uvolněným podílem, nelze obnovit účast společníka ve společnosti, stejně tak, pokud již byl společníkovi vyplacen vypořádací podíl a pokud jej do dvou měsíců ode dne nabytí právní moci rozhodnutí soudu o neplatnosti usnesení valné hromady nevrátí, ani v tomto případě

¹⁰⁹ JANOŠEK, Vladimír. Vyloučení (většinového) společníka ze společnosti s ručením omezeným rozhodnutím valné hromady. *Obchodněprávní revue*, 2015, č. 5, s. 134–142.

¹¹⁰ Tamtéž.

se za užití analogie k ustanovení § 206 zákona o obchodních korporacích účast tohoto společníka neobnoví.¹¹¹

Jestliže vyloučený společník nepodal návrh vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady (případně návrhu nebylo vyhověno), kterým byl vyloučen ze společnosti v prekluzivní subjektivní lhůtě 3 měsíců nebo objektivní lhůtě jednoho roku, není již možné přezkoumávat neplatnost tohoto usnesení valné hromady v jiných řízeních a není ani možné tuto neplatnost přezkoumávat jako předběžnou otázku, pokud jiný právní předpis nestanoví jinak. S ohledem na to, že rozhodnutí soudu neplatnost usnesení o vyloučení společníka konstituuje, pokud tato neplatnost nebyla soudem vyslovena, je usnesení valné hromady účinné i přes to, že je stíženo vadami, které by mohly způsobit jeho neplatnost.¹¹²

Výše uvedené lhůty a možnosti přezkumu se nicméně neuplatní, pokud by usnesení valné hromady nebylo stíženo vadami, pro které by mohla být vyslovena jeho neplatnost, naproti tomu by bylo usnesení valné hromady nicotné ve smyslu ustanovení § 45 zákona o obchodních korporacích ve spojení s ustanovením § 245 občanského zákoníku.¹¹³ Vyloučení společníka ze společnosti by bylo nicotné například proto, že valná hromada rozhodla o jeho vyloučení ze společnosti z jiných než taxativně uvedených důvodů v ustanoveních § 15 odst. 2 a § 162 zákona o obchodních korporacích. Důvodem nicotnosti by bylo, že valná hromada rozhodla o vyloučení společníka mimo svoji působnost (*ultra vires*).¹¹⁴

Nejvyšší soud judikoval, že *„závěr o nicotnosti usnesení valné hromady lze přijmout v jakémkoliv řízení, tj. jak v řízení o vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady (...), tak i jako řešení předběžné otázky v jiném řízení (...). Určení nicotnosti se lze domáhat i samostatným návrhem, má-li návrhovatel na takovém určení naléhavý právní zájem [§ 80 písm. c) OSŘ], přičemž okruh potenciálních*

¹¹¹ JANOŠEK, Vladimír. Vyloučení (většinového) společníka ze společnosti s ručením omezeným rozhodnutím valné hromady. *Obchodněprávní revue*, 2015, č. 5, s. 134–142.

¹¹² ŠUK, Petr. § 192 [Limity přezkumu platnosti usnesení valné hromady]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. *Zákon o obchodních korporacích*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 502, marg. č. 1.

¹¹³ Tamtéž.

¹¹⁴ JANOŠEK, Vladimír. Vyloučení (většinového) společníka ze společnosti s ručením omezeným rozhodnutím valné hromady. *Obchodněprávní revue*, 2015, č. 5, s. 134–142.

*navrhovatelů není (s výjimkou požadavku naléhavého právního zájmu) výslovně limitován (...) a právo podat návrh není omezeno žádnou lhůtou.*¹¹⁵

Obranou proti zneužití hlasovacího práva jiným společníkem, díky které došlo k vyloučení společníka, by bylo podání návrhu na zahájení nesporného řízení o statusových věcech právnických osob podle ustanovení § 85 zákona o zvláštních řízeních soudních, a to na základě ustanovení § 212 odst. 2, který stanovuje, že soud na návrh navrhovatele, který na tom osvědčí právní zájem, rozhodne, že k hlasům společníka, který zneužil své hlasovací právo k újmě celku, se nebude přihlížet. Na základě tohoto rozhodnutí by mohlo dojít k obnově účasti společníka ve společnosti (s účinností *ex tunc*) za analogického využití ustanovení § 206 odst. 2 zákona o obchodních korporacích.¹¹⁶

Za účinnosti obchodního zákoníku bylo možné se proti usnesení valné hromady, které bylo stíženo vadami, pro které by mohla být vyslovena jeho neplatnost, bránit i přezkumem v rejstříkovém řízení podle ustanovení § 131 odst. 8 obchodního zákoníku. Nová právní úprava zákona o obchodních korporacích nicméně toto ustanovení nepřevzala, a tak vyvstala otázka, zda rejstříkovým soudům tento přezkum přísluší.¹¹⁷

Touto otázkou se tak zabýval Nejvyšší soud, který rozhodl, že platnost usnesení valné hromady nelze v rejstříkovém řízení posuzovat, a to právě z důvodu absence zákonné právní úpravy obdobné § 131 odst. 8 obchodního zákoníku v nové právní úpravě zákona o obchodních korporacích, ale i v zákoně o veřejných rejstřících. Dále ale také Nejvyšší soud uvedl, že vady, které způsobují nicotnost rozhodnutí valné hromady, ovšem rejstříkový soud zohlednit musí, a to z úřední povinnosti, tedy i bez návrhu.¹¹⁸

¹¹⁵ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2018, sp. zn. 29 Cdo 4727/2016

¹¹⁶ JANOŠEK, Vladimír. Vyloučení (většinového) společníka ze společnosti s ručením omezeným rozhodnutím valné hromady. *Obchodněprávní revue*, 2015, č. 5, s. 134–142.

¹¹⁷ Tamtéž.

¹¹⁸ Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2017, sp. zn. 29 Cdo 1104/2016

2.5.2. Obrana při vyloučení společníka soudem

Tomu, za jakých podmínek lze rozhodnutím soudu vyloučit společníka ze společnosti, je věnována kapitola 2.3 této diplomové práce. Jednou z těchto podmínek je i rozhodnutí valné hromady o podání návrhu na vyloučení společníka soudem.

Vyloučení společníka ze společnosti soudním rozhodnutím se lze bránit ještě před podáním tohoto návrhu, a to opět návrhem na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, které rozhoduje o podání návrhu na vyloučení společníka soudem podle ustanovení § 191 a násl. zákona o obchodních korporacích. V tomto řízení může soud posoudit jako předběžnou otázku, zda byly splněny podmínky k vyloučení společníka ze společnosti soudem, a pakliže dojde k závěru, že tyto podmínky splněny nebyly, nemohla ani valná hromada rozhodnout o podání návrhu na vyloučení společníka soudem, a tak toto rozhodnutí soud prohlásí za neplatné s účinky *ex tunc*.¹¹⁹

Obranou společníka v řízení o jeho vyloučení soudem může samozřejmě být podávání procesních návrhů a vyjádření, včetně důkazů o nesplnění podmínek pro jeho vyloučení, nicméně důkazní břemeno o splnění těchto podmínek je naopak na straně navrhovatele. Důvody uvedené v návrhu na vyloučení společníka soudem musí být obsaženy i v usnesení valné hromady o vyloučení společníka soudem. Pro jiné důvody není soud oprávněn společníka ze společnosti vyloučit, protože by s největší pravděpodobností nebyla splněna podmínka předchozí výzvy a pohrůžky vyloučením vztahující se k těmto jiným důvodům.¹²⁰

2.6 Výplata ostatních kapitálových fondů při povinném příplatku

Výplata ostatních kapitálových fondů poskytnutých na základě povinného příplatku, se co do podmínek k vyplacení (blíže popsanych v kapitole 1.5 této diplomové práce)¹²¹ dobrovolného příplatku v zásadě neliší. K vrácení povinného

¹¹⁹ JANOŠEK, Vladimír. Vyloučení (většinového) společníka ze společnosti s ručením omezeným rozhodnutím soudu. *Právní rozhledy*, 2015, č. 13–14, s. 462–471.

¹²⁰ Tamtéž.

¹²¹ Ve vztahu k dobrovolnému příplatku.

příplatku musí dojít k rozhodnutí valné hromady společnosti a následnému testu insolvence ze strany statutárního orgánu při jeho faktické výplatě. Rovněž lze příplatek vracet pouze v rozsahu, který převyšuje ztrátu společnosti.

Specifikem oproti výplatě dobrovolného příplatku je, že v případě vrácení příplatku dobrovolného, si společnost vytváří prostor pro budoucí uložení nové příplatkové povinnosti odpovídající minimálně výši vráceného příplatku. Výše uvedené je odrazem ustanovení § 162 odst. 2, který normuje jako podmínku uložení příplatkové povinnosti mít ve společenské smlouvě určeno, jakou výši nesmí povinné příplatky ve svém souhrnu překročit. Dojde-li tedy k vrácení povinného příplatku, vytvoří se prostor k tomu, aby byla příplatková povinnost znovu uložena. Po vrácení příplatku může být následně příplatková povinnost znovu uložena, a to až do výše (stanovené konkrétní společenskou smlouvou), kterou nesmí povinné příplatky ve svém souhrnu překročit.

3. Vybrané dílčí otázky k příplatkové povinnosti

3.1 Příplatky v poměrech akciové společnosti

Příplatková povinnost ani dobrovolný příspěvek nejsou v poměrech akciové společnosti v zákoně o obchodních korporacích explicitně upraveny, přičemž ale zároveň nejsou tyto příplatky ani zakázané. Ve světle soukromoprávní zásady legální licence¹²², tedy, co není zákonem zakázáno, je dovoleno, se v souladu s právní praxí dovozuje, že poskytování příplatků do akciové společnosti je dovolené.

K otázce přípustnosti příplatků do akciové společnosti bylo také v souvislosti s nabytím účinnosti zákona o obchodních korporacích přijato výkladové stanovisko č. 26 Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti ze dne 9. 4. 2014, které přijímá následující stanovisko:¹²³ *"Příplatek akcionáře do vlastního kapitálu akciové společnosti mimo základní kapitál není zákonem o obchodních korporacích upraven; obdobně nebyl upraven ani obchodním zákoníkem. Na povaze příplatku se změnou právní úpravy nic nemění a nadále je jeho poskytnutí možné a dovolené."*¹²⁴ Výše uvedené také podporuje fakt, že přípustnost dobrovolných příplatků u akciových společností explicitně vyplývá z ustanovení § 365 odst. 4 zákona o přeměnách obchodních společností a družstev regulující přípustnost příplatků v souvislosti se změnou právní formy.¹²⁵

Byť se autor diplomové v této kapitole věnuje pouze přípustnosti poskytování příplatků do akciové společnosti, stejně jako B. Havel se domnívá,

¹²² Zásada legální licence je v našem právním řádu zakotvena v článku 2 odst. 4 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky.

¹²³ DĚDIČ, Jan., LASÁK, Jan. In: Lasák, J., Dědič, J., Pokorná, J., Čáp, Z. a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 1159. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-881-2.

¹²⁴ REDAKCE. Výkladové stanovisko č. 26 Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti ze dne 9. 4. 2014 – k příplatku akcionáře do vlastního kapitálu mimo základní kapitál. Výkladová stanoviska KANCL, 2014, č. 6

¹²⁵ DĚDIČ, Jan., LASÁK, Jan. In: Lasák, J., Dědič, J., Pokorná, J., Čáp, Z. a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021, s. 1159. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-881-2.

že využití příplatku není zakázané ani pro ostatní korporace, a to za využití obdobné argumentace.¹²⁶

Právní úprava vkladové povinnosti u společnosti s ručením omezeným a u akciové společnosti, jsou si principiálně velmi podobné, ani jedna z nich nezakazuje poskytnutí dodatečného vkladu. S ohledem na výše uvedené se D. Lála, J. Dědič i J. Lasák domnívají, že na základě stanov akciové společnosti lze akcionářům uložit příplatkovou povinnost vázající se ke zvláštním druhům akcií. Jako přílehlavý nepovažují ani argument, že příplatková povinnost je upravena zákonem o obchodních korporacích pouze pro společnosti s ručením omezeným, a to zejména s ohledem na to, že příplatky jsou v poměrech akciové společnosti výslovně zmíněny v zákoně o přeměnách obchodních společností a družstev.¹²⁷ Z výše uvedeného je patrné, že do stanov akciové společnosti je možné zakotvit také příplatkovou povinnost spojenou například se zvláštním druhem akcií.

3.2 Srovnání příplatkové povinnosti s německou právní úpravou

Pro srovnání zahraniční právní úpravy příplatkové povinnosti s českou právní úpravou si autor této práce vybral právě německou právní úpravu, která se od té české, jak bude uvedeno níže, v zásadě tolik neliší.

Obdobně jako v české právní úpravě patří mezi kapitálové společnosti ve Spolkové republice Německo společnost s ručením omezeným (*Gesellschaft mit beschränkter Haftung*) a akciová společnost (*Aktiengesellschaft*). Na rozdíl od české právní úpravy nicméně existuje pro obě tyto společnosti speciální zákon.¹²⁸ Pro akciové společnosti je tímto zákonem zákon o akciových společnostech (*Aktiengesetz*), který vstoupil v účinnost již dne 1. 1. 1966.¹²⁹ Právní úpravu německé společnosti s ručením omezeným pak upravuje o něco novější zákon

¹²⁶ HAVEL, Bohumil. § 162 [Příplatková povinnost]. In: ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020, s. 387, marg. č. 3.

¹²⁷ LÁLA, Daniel., DĚDIČ, Jan., LASÁK, Jan. In: Lasák, J., Dědič, J., Pokorná, J., Čáp, Z. a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. s. 1359. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-881-2.

¹²⁸ GLÜCK, Oliver. Kapitalgesellschaft. In: Welt der BWL [online]. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <http://www.welt-der-bwl.de/Kapitalgesellschaft>.

¹²⁹ Aktiengesetz. [online]. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://dejure.org/gesetze/AktG>.

o společnostech s ručením omezeným (*Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung*), který vstoupil v platnost dne 20. 04. 1892.¹³⁰ Tyto zákony jsou pro daný typ kapitálové společnosti *lex specialis* a německý AktG se v poměrech společnosti s ručením omezeným využije subsidiárně. Pro kapitálové společnosti platí, že jejich společníci a akcionáři ručí za závazky společnosti pouze do výše svých nesplacených vkladů.¹³¹

Příplatková povinnost je upravena v ustanoveních § 26 až 28 GmbHG a aby bylo možné příplatkovou povinností společníkům uložit, musí být tato možnost, stejně jako je tomu v české právní úpravě, zakotvena ve společenské smlouvě společnosti. Příplatková povinnost se společníkům také ukládá podle poměru jejich dosavadních podílů ve společnosti.¹³²

Vady, které způsobují neplatnost valné hromady, nejsou pro německé společnosti s ručením omezeným upraveny výslovně v GmbHG, a proto se subsidiárně použije právní úprava pro akciové společnosti podle německého akciového zákona (*Aktiengesetz*).¹³³

Podle ustanovení § 26 odst. 3 GmbHG lze povinnost poskytnutí příplatku ve společenské smlouvě omezit konkrétní částkou, z čehož vyplývá, že německá právní úprava oproti té české dává společníkům při uzavírání společenské smlouvy pouze možnost příplatkovou povinnost limitovat konkrétní výší a není to nezbytné pro využití tohoto institutu. Naproti tomu podle zákona o obchodních korporacích je stanovení maximální výše příplatkové povinnosti základní podmínkou, aby společnost příplatkovou povinností mohla uložit.

Usnesení valné hromady může být obdobně jako v české právní úpravě prohlášeno za neplatné pro rozpor se zákonem, společenskou smlouvou či dobrými mravy, a to podle ustanovení § 241 AktG. Možnost podat návrh na vyslovení

¹³⁰ Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. [online]. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://dejure.org/gesetze/GmbHG>.

¹³¹ GLÜCK, Oliver. Kapitalgesellschaft. In: Welt der BWL [online]. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <http://www.welt-der-bwl.de/Kapitalgesellschaft>.

¹³² KOTÁPIŠOVÁ, Petra. Způsoby obrany proti vadně uložené příplatkové povinnosti společníka s. r. o. Obchodněprávní revue, 2021, č. 2, s. 135–140.

¹³³ RAISER, Thomas. Recht der Kapitalgesellschaften. 5. vyd. Leinen: Franz Vahlen, 2010, s. 490–493. ISBN 978-3-8006-3671-6.

neplatnosti usnesení valné hromady je zakotvena v ustanovení § 245 AktG.¹³⁴ Tento návrh může podat pouze společník, který byl přítomen na valné hromadě společnosti a zároveň podal proti tomuto usnesení protest, což neplatí, pokud nebyl tento společník na valnou hromadu neprávem připuštěn nebo valná hromada nebyla řádně svolána, případně pokud nebyl řádně oznámen předmět usnesení v pozvánce na valnou hromadu. Žalobu může namísto společníků podat také představenstvo nebo členové představenstva a dále také dozorčí rada.¹³⁵ Lhůta pro podání návrhu na neplatnost usnesení valné hromady je stanovena v ustanovení § 246 AktG a činí jeden měsíc od rozhodnutí valné hromady.¹³⁶

Abandonní právo je v německé právní úpravě upraveno v ustanovení § 27 odst. 1 GmbHG, ale je možné jej využít pouze, pokud není výše příplatkové povinnosti společníka omezena ve společenské smlouvě ve smyslu § 26 odst. 3 GmbHG. Odlišně od zákona o obchodních korporacích také GmbHG normuje, že využití abandonního práva nemůže být společenskou smlouvou omezeno.¹³⁷

V německé právní úpravě také existuje institut tzv. fiktivního abandonního práva ve smyslu ustanovení § 27 odst. 2 GmbHG, kdy pokud společník nevyužije své možnosti vystoupit ze společnosti pro nesouhlas s poskytnutím povinného příplatku v k tomu určené lhůtě jednoho měsíce, přechází toto právo na společnost, která může (pokud společník nesplní svou příplatkovou povinnost) společníkův podíl vydražit ve veřejné dražbě, ale platí zde právní fikce, že ze společnosti společník vystoupil na základě vlastního uvážení. Lhůta k využití fiktivního abandonního práva je stanovena jako jeden měsíc ode dne, kdy uplynulo právo společníka na vystoupení ze společnosti.¹³⁸

Společnost může prodat podíl vystupujícího společníka i jiným postupem než ve veřejné dražbě, ale tento postup podléhá souhlasu tohoto společníka. Výdělek z prodeje podílu je ponížen o náklady související s jeho prodejem a částku

¹³⁴ KOTÁPIŠOVÁ, Petra. Způsoby obrany proti vadně uložené příplatkové povinnosti společníka s. r. o. *Obchodněprávní revue*, 2021, č. 2, s. 135–140.

¹³⁵ LUTTER, M., HOMELLHOFF, P. *GmbH Gesezt. Kommentar*. Köln: Dr. Otto Smidt, 1995, s. 588–595

¹³⁶ KOTÁPIŠOVÁ, Petra. Způsoby obrany proti vadně uložené příplatkové povinnosti společníka s. r. o. *Obchodněprávní revue*, 2021, č. 2, s. 135–140.

¹³⁷ Tamtéž.

¹³⁸ Tamtéž.

odpovídající příplatkové povinnosti, a pokud zde existuje přebytek, je tento vyplacen vystupujícímu společníkovi podle ustanovení § 27 odst. 2 GmbHG. Pro případ, že se podíl neprodá ve veřejné dražbě ani do jednoho měsíce od vystoupení nebo vyloučení společníka, propadá tento podíl společnosti, která jej může následně prodat na své vlastní náklady jiným způsobem.¹³⁹

3.3 K možnosti postoupení práva na poskytnutí příplatku

Možností postoupit právo na poskytnutí příplatku do společnosti se zabýval Krajský soud v Hradci Králové, který ve svém odůvodnění uvedl, že příplatková povinnost je tzv. osobním právem společnosti a pouze společnost může vůči svému společníkovi uplatňovat sankce za její nesplnění ve smyslu úroku z prodlení či vyloučení společníka ze společnosti.

Postoupení tohoto osobního práva vůči svému společníkovi na třetí osobu je absolutně neplatným jednáním.¹⁴⁰ Autor této diplomové práce se domnívá, že toto rozhodnutí, byť učiněné ještě za účinnosti starého občanského zákoníku, je stále velmi přiléhavé i v poměrech zákona o obchodních korporacích a občanského zákoníku, a to vzhledem k ustanovení § 1881 odst. 2 občanského zákoníku, které stanovuje, že pohledávky, jejichž obsah by se změnou věřitele změnil k tíži dlužníka, nelze postoupit. Příplatková povinnost případně poskytnutí dobrovolného příplatku je specifickým vztahem¹⁴¹ mezi společníkem jako dlužníkem a společností jako věřitelem, jelikož dlužník poskytuje společnosti příplatek, kterým se zvyšuje tržní hodnota jeho podílu ve společnosti a zároveň také jeho daňová nabývací hodnota. Pokud by mělo být právo na poskytnutí příplatku jako pohledávka postoupeno, zcela jistě by to bylo k tíži společníka.

¹³⁹ KOTÁPIŠOVÁ, Petra. Způsoby obrany proti vadně uložené příplatkové povinnosti společníka s. r. o. *Obchodněprávní revue*, 2021, č. 2, s. 135–140.

¹⁴⁰ Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 6. 2003, sp. zn. 18 Co 552/2002

¹⁴¹ MYŠÁKOVÁ, Petra. § 1881 [Postupitelnost pohledávky]. In: PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. *Občanský zákoník. 2. vydání (1. aktualizace)*. Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 12.

3.4 Daňová rovina poskytování příplatků do kapitálových společností

Vrácení příplatku poskytnutého na základně příplatkové povinnosti či dobrovolného příplatku mimo základní kapitál společnosti podléhá 15% srážkové dani podle ustanovení § 36 odst. 2 písm. e) zákona o daních z příjmů, jako je tomu při rozdělování jiných vlastních zdrojů či zisku společnosti. Oproti výplatě zisku lze ale při výplatě vratky příplatku (za splnění některých dalších podmínek) zdanitelný příjem ponížít o nabývací cenu podílu až do výše poskytnutého příplatku, čímž je možné daň z příjmů zcela eliminovat.¹⁴² Podle ustanovení § 10 odst. 6 zákona o daních z příjmů se u příjmu z vráceného příplatku považuje za výdaj nabývací cena podílu (kupní cena, případně výše vkladu) a také hodnota vložených příplatků. V případě prodeje podílu se daňová nabývací cena také uplatní jako náklad, který může snížit zdanitelný příjem z prodeje, pokud ovšem není prodej podílu již osvobozen od daně z příjmů a to díky splnění časového testu držby podílu.

Pro společnost přijímající příplatek do vlastního kapitálu mimo kapitál základní nemá přijetí příplatku od společníka žádné daňové dopady a ani případné vrácení příplatku nemá pro společnost žádný vliv na výsledek hospodaření či základ daně. Účetně jde pouze o rozvahovou operaci, která ovlivňuje stav peněz a vlastního kapitálu.¹⁴³

Ke zvýšení daňové nabývací hodnoty podílu dochází i při vložení nepeněžitých příplatků, například v podobě podílu na společnosti s ručením omezeným, ale pouze za podmínek, že vkladatel nepeněžitých příplatků měl u vkládaného podílu splněný časový test ve smyslu ustanovení § 4 odst. 1 písm. s) nebo x) zákona o daních z příjmů či § 19 odst. 4 zákona o daních z příjmů.

Z logiky věci platí, že pokud při vložení příplatku do společnosti dochází ke zvýšení nabývací ceny podílu, naopak při jeho výplatě společníkovi dochází ke

¹⁴² PETRŽELA, Karel. Vybrané aspekty vrácení příplatku společníkovi společnosti s ručením omezeným. *Právní rozhledy*, 2023, č. 2, s. 57–60.

¹⁴³ DĚRGEL, Martin. Příplatek společníků mimo základní kapitál s. r. o. DHK. - Daňová a hospodářská kartotéka. DHK (Wolters Kluwer). 2016, s. 6.

snížení této daňové nabývací ceny. Podíl ve společnosti nicméně nemůže nabýt záporné hodnoty a v případě, že by vrácený příplatek převýšil nabývací cenu podílu, tak by rozdíl byl pro společníka příjmem.¹⁴⁴

Mezi výhody plynoucí z vrácení příplatku patří zejména možnost rozdělení jiných vlastních zdrojů už v průběhu hospodářského roku, a to na základě mezitímní účetní závěrky nebo výše zmíněné daňově efektivní vrácení příplatků.¹⁴⁵

¹⁴⁴ PILAŘOVÁ, Ivana. Příplatek mimo základní kapitál v podmínkách roku 2018. *daucU - DAUC.CZ - účetnictví (časopis Účetnictví v praxi)* (Wolters Kluwer). 2018, č. 7.

¹⁴⁵ PETRŽELA, Karel. Vybrané aspekty vrácení příplatku společníkovi společnosti s ručením omezeným. *Právní rozhledy*, 2023, č. 2, s. 57–60.

4. Závěr

Cílem této diplomové práce bylo podrobně rozebrat institut příplatkové povinnosti ve společnosti s ručením omezeným a porovnat jej s dobrovolným příplatkem, včetně analýzy související problematiky, jako je vystoupení či vyloučení společníka ze společnosti. Cílem bylo rovněž zodpovězení otázky, za je možné příplatky využít i v rámci akciových společností.

Tato diplomová práce je rozdělena do 4 kapitol včetně závěru, přičemž první kapitola byla věnována dobrovolnému příplatku, zejména pak účelu jeho poskytnutí, charakteru, formě a podmínkám, za kterých je možné jej poskytnout. Dobrovolný příplatek lze označit za efektivní a rychlý korporátní nástroj vnitřního financování společnosti, který v zásadě nemusí ani být zakotven ve společenské smlouvě společnosti. Téměř jedinou podmínkou pro jeho poskytnutí je souhlas statutárního orgánu společnosti, který ani nemusí být explicitní. Jelikož je dobrovolný příplatek obligačním vztahem společníka a společnosti vznikající na základě smlouvy, byla v rámci kapitoly týkající se dobrovolného příplatku rozebrána také forma této smlouvy, která může v některých případech být i ústní, a v jiných případech musí být naopak písemná a opatřená úředně ověřenými podpisy (v případě dvoudomých smluv). V neposlední řadě bylo také v rámci této kapitoly osvětleno, že dobrovolný příplatek lze vložit do společnosti i v nepeněžitě formě a že na rozdíl od povinného příplatku není povinnost poskytnout dobrovolný příplatek (vzniklá na základě uzavřené smlouvy) spjata s podílem, ke kterému je příplatek poskytován. Závěrem této kapitoly jsou pak popsány podmínky k vrácení příplatku společníkům, a to obecně pro příplatek povinný i dobrovolný.

V druhé kapitole této diplomové práce se autor zaměřil již na samotnou příplatkovou povinnost, jejíž právní úprava je mnohem více formální a striktní než u příplatku dobrovolného, což je způsobeno vážností zásahu do majetkových poměrů společníka v případě uložení příplatkové povinnosti, a to i přesto, že společník s příplatkovou povinností souhlasil obdobně jako s dobrovolným příplatkem ve chvíli, kdy uzavíral společenskou smlouvu, případně k ní přistupoval. Již v tuto chvíli mu byla totiž známa maximální možná částka, která lze společníkovi uložit jako povinný příplatek. Společník sice s existencí

příplatkové povinnosti musel počítat již v době svého vstupu do společnosti, nicméně již nemusí souhlasit například s tím, v jakém konkrétním okamžiku a výši bude příplatek uložen a poskytnut. V souvislosti s výše uvedeným je vhodné zmínit, že i přesto, že v odborné literatuře je povinný příplatek často označován za nedobrovolný, není tato terminologie zcela přiléhavá.

Aby byl splněn cíl této diplomové práce, kterým je poskytnutí podrobného manuálu k příplatkům, bylo v rámci kapitoly týkající se povinného příplatku také ozřejmáno, za jakých podmínek může být povinný příplatek uložen. Příplatkovou povinnost je zejména možné uložit, pokud je zakotvena ve společenské smlouvě společnosti, společně s maximální možnou výší jejího uložení. Dále je podrobně popsán postup uložení příplatkové povinnosti valnou hromadou, včetně možnosti společníka vystoupit ze společnosti, anebo naopak možnosti valné hromady společníka ze společnosti vyloučit, případně rozhodnout o podání návrhu na vyloučení společníka soudem. V neposlední řadě je také vysvětlen pojem uvolněného podílu včetně toho, jakým způsobem je s ním nakládáno a jak je vypořádáván. Aby byla tato práce přínosem také pro společníky, jsou v ní uvedeny také způsoby, kterými se společníci mohou bránit proti vadně uložené příplatkové povinnosti, proti vyloučení společníka v kadučním řízení či proti návrhu na vyloučení společníka soudem. Velmi stručně lze shrnout, že společníci by se ve své obraně měli zaměřit primárně na důvody, které mohou zakládat neplatnost usnesení valné hromady ve výše uvedených případech, a neměli by také opomenout povinnost vznesení protestu (ať již osobně nebo jiným společníkem), aby mohli být při uplatňování svých nároků soudní cestou úspěšní.

V rámci třetí kapitoly se autor této diplomové práce pokoušel vysvětlit některé výkladové problémy a dílčí otázky vázající se (nejen) k příplatkové povinnosti. Jedním ze závěrů v této kapitole učiněných je, že příplatky, a to jak ty dobrovolné, tak ty povinné, lze využít v poměrech akciové společnosti obdobně jako ve společnosti s ručením omezeným. Dále je v této kapitole uvedeno, jaká je právní úprava příplatků ve Spolkové republice Německo, přičemž autor této diplomové práce z tohoto srovnání mezi českou a německou právní úpravou vyvozuje závěr, že příplatky jsou v obou právních řádech upraveny velmi podobně a největší rozdíl spatřuje v omezení výše povinného příplatku společenskou smlouvou, kdy v české právní úpravě se jedná o fundamentální podmínku, aby

mohl být povinný příplatek vůbec uložen. Oproti tomu německá právní úprava nestanovuje pro využitelnost příplatkové povinnosti nutnost uvádět maximální výši ukládaného povinného příplatku ve společenské smlouvě, naopak umožňuje společníkovi využít institut abandonního práva pouze, pokud není příplatková povinnost ohraničena maximální výší. V neposlední řadě je také povrchně rozvedeno daňové hledisko při výplatě neboli vrácení příplatků společníkům společnosti, kdy nejdůležitější informací je skutečnost, že vložení příplatku do společnosti si společník (za splnění určitých podmínek) zvyšuje svoji daňovou nabývací cenu podílu, která má vliv na výši daňového základu při vrácení příplatku, případně při prodeji podílu, pokud tento není osvobozen od daně z příjmů právnických osob.

K právní úpravě týkající se příplatků lze de lege ferenda navrhnout například zakotvit do české právní úpravy stavění prekluzivní lhůty pro uplatnění abandonního práva společníka při uložení povinného příplatku alespoň do doby, než bude rozhodnuto o případných návrzích na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady, kterou se povinný příplatek ukládá. Výše uvedený návrh de lege ferenda se zdá být vhodný zejména z důvodu, že není spravedlivé po společníkovi požadovat, aby se rozhodoval mezi vystoupením ze společnosti za využití abandonního práva, nebo zda se pokusit bránit proti usnesení valné hromady návrhem na vyslovení jeho neplatnosti, a zároveň se tak de facto vzdát svého abandonního práva kvůli prekluzivní lhůtě, ve které je možné ho využít. Pokud by si společník chtěl zachovat svoji účast ve společnosti a zároveň se s jistotou vyhnout povinnosti uhradit například vadně uloženou příplatkovou povinnost, aktuální právní úprava mu k tomu nedává žádné prostředky, kterými by tohoto dosáhl.

Souhlasně s T. Dvořákem považuje autor této diplomové práce také za vhodné, aby de lege ferenda byla v zákoně o obchodních korporacích zakotvena lhůta, ve které by mohla společnost k vyloučení společníka přistoupit, což by jistě vedlo ke zvýšení právní jistoty společníků i společnosti. V současné právní úpravě tato lhůta absentuje a není zcela jasné, v jakém časovém horizontu může být společník pro nesplnění své příplatkové povinnosti vyloučen.

Autor této diplomové práce se dále domnívá, že vyloučení společníka ze společnosti je velkým zásahem do jeho majetkových práv a jako takové by mělo

být pro případ podání návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení o vyloučení společníka ze společnosti de lege ferenda omezeno nakládání s podílem vyloučeného společníka alespoň do doby, než bude řízení o tomto návrhu pravomocně skončeno. Aktuální právní úprava dle autora této diplomové práce nepřiměřeně znevýhodňuje vyloučeného společníka, který by i pro případ úspěšného návrhu na vyslovení neplatnosti usnesení valné hromady o svém vyloučení nemohl získat zpět svou účast na společnosti, pokud by jeho uvolněný podíl již nebyl uvolněným podílem a byl například převeden na jiného společníka. Argument proti tomuto návrhu de lege ferenda, který by operoval délkou soudních řízení a právní jistotou společnosti a zbývajících společníků, nemůže podle názoru autora obstát v testu proporcionality, kdy je vyloučení společníka ze společnosti jistě větším zásahem než omezení dispozice společnosti s uvolněným podílem vyloučeného společníka.

Autor této diplomové práce dospěl při studiu této materie k závěru, že příplatková povinnost je v praxi mnohem méně využívanou variantou, oproti dobrovolnému příplatku, což souvisí také s nedostatkem aktuální a přiléhavé judikatury v rámci příplatkové povinnosti, což se odrazilo také v četnosti rozhodnutí Nejvyššího soudu, která se v této diplomové práci citují.

V úvodu této diplomové práce si diplomant stanovil za cíl také zhodnotit právní úpravu příplatků, přičemž i přesto, že je právní úprava příplatků velmi strohá, z hlediska funkčnosti se autor této práce domnívá, že je v rámci zachování právní jistoty upravena v souladu s principem spravedlnosti a zachování rovnosti všech zúčastněných subjektů. Mimo navržené úpravy de lege ferenda hodnotí právní úpravu za zdařilou a kladně se staví také k novelizací zákona o obchodních korporacích, zejména s ohledem na odebrání odkazu do občanského zákoníku při vyloučení člena spolku.

Závěrem by chtěl autor této diplomové práce poukázat na to, že poskytování příplatků, ať už dobrovolných či povinných, je velmi formálním procesem a je vhodné, aby všichni společníci a také společnost samotná dbali svých práv a povinností, zejména s ohledem na podmínky, za jakých lze příplatek poskytnout či vrátit, a také jakým způsobem se lze účinně proti vadně uložené příplatkové povinnosti bránit a jakým způsobem se jí lze případně zcela vyhnout. Autor této

práce také považuje za vhodné na tomto místě zdůraznit, že většina lhůt poskytnutých k ochraně práv a povinností společníků týkajících se příplatkové povinnosti, je lhůtami prekluzivními, a tak jejich marným uplynutím právo na jejich využití zaniká. Společníci i společnost, prostřednictvím statutárního orgánu, by měli být obezřetní a dbát na svá práva ve smyslu zásady *vigilantibus iura scripta sunt* (právo náleží bdělým).

CIZOJAZYČNÉ RESUMÉ

The aim of this thesis was to analyse in detail the institute of the additional payment obligation in a limited liability company and to compare it with the voluntary additional payment, including an analysis of related issues such as the exit or disqualification of a shareholder from the company.

This thesis is divided into 4 chapters, where the first chapter was devoted to the voluntary additional payment, in particular the purpose of its provision, its nature, form and the conditions under which it can be provided. The voluntary additional payment can be described as an effective and quick corporate internal financing tool, which in principle does not even need to be embodied in the company's articles of association. Almost the only condition for its providing is the consent of the company's statutory body, which does not even have to be explicit. This chapter concludes with a description of the conditions for the return of the additional payment to its shareholders.

In the second chapter of this thesis, the author has already focused on the additional payment obligation itself, the legal regulation of which is much more formal and stricter than in the case of voluntary additional payment, which is due to the seriousness of the interference with the shareholder's assets in the case of imposing an additional payment obligation. In order to fulfil the objective of this thesis, which is to provide a detailed manual on additional payments, the chapter on obligatory additional payment also explains under which conditions an obligatory additional payment may be imposed. In particular, an additional payment obligation may be imposed if it is embodied in the company's memorandum of association, together with the maximum amount that may be imposed. Furthermore, the procedure for the imposition of the additional payment obligation by the general meeting is described in detail, including the possibility for the shareholder to exit the company or, on the contrary, the possibility for the general meeting to exclude the shareholder from the company, or to decide to file a motion for exclusion of the shareholder by the court.

In order to make this work beneficial for the shareholders, it also provides the ways in which the shareholders can defend themselves against a defectively imposed additional payments, against the exclusion of a shareholder or against a motion for exclusion of a shareholder by the court. In the third chapter, the author of this thesis attempted to explain some interpretative problems and partial issues related (not only) to the additional payment obligation. The author of this thesis also considers it appropriate to stress out that the shareholders and the company, through the statutory body, should be vigilant and respect their rights and obligations in accordance with the principle of *vigilantibus iura scripta sunt* (the right belongs to the vigilant).

SEZNAM POUŽITÝCH ZKRATEK

AktG	Aktiengesetz (německý akciový zákon)
GmbHG	Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (německý zákon o společnostech s ručením omezeným)
Občanský zákoník	Zákon č. 89/2012 Sb., Občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Notářský řád	Zákon č. 358/1992 Sb., České národní rady o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů
Obchodní zákoník	Zákon č. 513/1991 Sb., Obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
Starý občanský zákoník	Zákon č. 40/1964 Sb., Občanský zákoník, § 39, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o daních z příjmů	Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o obchodních korporacích	Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů
Zákon o podnikání na kapitálovém trhu	Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o přeměnách obchodních společností a družstev	Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů

Zákon o veřejných rejstřících	Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěrenských fondů, ve znění pozdějších předpisů
Zákon o zvláštních řízeních soudních	Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů

Zdroje

Monografie

- ČERNÁ, Stanislava, Ivana ŠTENGLOVÁ a Irena PELIKÁNOVÁ. Právo obchodních korporací. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. ISBN 978-80-7598-991-8.
- DVOŘÁK, Tomáš. Společnost s ručením omezeným. Praha: Wolters Kluwer, 2014. Vědecké monografie (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7478-633-4.
- FILIP, Václav a David FYRBACH. Společnost s ručením omezeným. Praha: Wolters Kluwer, 2016. Právo prakticky. ISBN 978-80-7552-231-3.
- KAJNAR, Tomáš. Podíl ve společnosti s ručením omezeným: (praktická příručka). Praha: Leges, 2017. Praktik (Leges). ISBN 978-80-7502-188-5.
- LÁLA, Daniel., DĚDIČ. Jan., LASÁK, Jan. In: Lasák, J., Dědič, J., Pokorná, J., Čáp, Z. a kol. Zákon o obchodních korporacích: komentář. 2. vydání. Praha: Wolters Kluwer, 2021. Komentáře (Wolters Kluwer ČR). ISBN 978-80-7598-881-2.
- LAVICKÝ, Petr a kol. Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2022, marg. č. 28.
- LUTTER, M., HOMELLHOFF, P. GmbH Gesetz. Kommentar. Köln: Dr. Otto Smidt, 1995.
- PETROV, Jan, VÝTISK, Michal, BERAN, Vladimír a kol. Občanský zákoník. 2. vydání (1. aktualizace). Praha: C. H. Beck, 2022.
- RAISER, Thomas. Recht der Kapitalgesellschaften. 5. vyd. Leinen: Franz Vahlen, 2010. ISBN 978-3-8006-3671-6.
- ŠTENGLOVÁ, Ivana, HAVEL, Bohumil, CILEČEK, Filip, KUHN, Petr, ŠUK, Petr. Zákon o obchodních korporacích. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2020.

Soudní rozhodnutí

- Usnesení Nejvyššího soudu ČR ze dne 20. 4. 1998 sp. zn. 1 Odo 132/97
- Rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 23. 6. 2003, sp. zn. 18 Co 552/2002
- Rozsudek Nejvyššího soudu ČR ze dne 21. 3. 2007, sp. zn. 29 Odo 513/2005

- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 21. 12. 2010, sp. zn. 29 Cdo 2363/2010
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 22. 2. 2017, sp. zn. 29 Cdo 1104/2016
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 19. 9. 2018, sp. zn. 29 Cdo 4727/2016
- Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 10. 10. 2018, sp. zn. 27 Cdo 1499/2017
- Rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 10. 6. 2020, sp. zn. 31 ICdo 36/2020

Právní předpisy

- Zákon č. 254/2004 sb. o omezení plateb v hotovosti
- Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 358/1992 Sb., České národní rady o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 256/2004 Sb., o podnikání na kapitálovém trhu, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 304/2013 Sb., o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob a o evidenci svěřenských fondů, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 125/2008 Sb., o přeměnách obchodních společností a družstev, ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů
- Aktiengesetz (německý akciový zákon)
- Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung (německý zákon o společnostech s ručením omezeným)

Odborné články

- DĚRGEL, Martin. Příplatek společníků mimo základní kapitál s. r. o. DHK. – Daňová a hospodářská kartotéka. DHK (Wolters Kluwer). 2016, 2016(10).
- CHOVANCOVÁ, Kateřina. Protest proti usnesení valné hromady. Obchodněprávní revue, 2017, č. 3.

- JANOŠEK, Vladimír. Vyloučení (většinového) společníka ze společnosti s ručením omezeným rozhodnutím soudu. *Právní rozhledy*, 2015, č. 13–14.
- KOTÁPIŠOVÁ, Petra. Způsoby obrany proti vadně uložené příplatkové povinnosti společníka s. r. o. *Obchodněprávní revue*, 2021, č. 2.
- PETRŽELA, Karel. Vybrané aspekty vrácení příplatku společníkovi společnosti s ručením omezeným. *Právní rozhledy*, 2023, č. 2.
- PILAŘOVÁ, Ivana. Příplatek mimo základní kapitál v podmínkách roku 2018. *daucU - DAUC.CZ - účetnictví (časopis Účetnictví v praxi) (Wolters Kluwer)*. 2018, č. 7.
- WEINHOLD LEGAL. Práva nabyvatele podílu ve společnosti s ručením omezeným vzhledem k usnesení valné hromady o rozdělení zisku. *Legal Update*, 2019, č. 2.

Ostatní internetové zdroje

- Aktiengesetz. [online]. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://dejure.org/gesetze/AktG>.
- Gesetz betreffend die Gesellschaften mit beschränkter Haftung. [online]. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <https://dejure.org/gesetze/GmbHG>.
- GLÜCK, Oliver. Kapitalgesellschaft. In: *Welt der BWL* [online]. [cit. 2023-03-22]. Dostupné z: <http://www.welt-der-bwl.de/Kapitalgesellschaft>.
- KOVAŘÍČEK, Kamil. Příplatky v korporátním právu. Brno, 2018. Diplomová práce. Masarykova univerzita, Právnická fakulta, Katedra obchodního práva. Vedoucí práce Ing. Mgr. Radku Rubanovi, Ph.D.
- REDAKCE. Výkladové stanovisko č. 26 Expertní skupiny Komise pro aplikaci nové civilní legislativy při Ministerstvu spravedlnosti ze dne 9. 4. 2014 - k příplatku akcionáře do vlastního kapitálu mimo základní kapitál. *Výkladová stanoviska KANCL*, 2014, č. 6.
- Vláda: Důvodová zpráva k zákonu č. 33/2020 Sb., kterým se mění zákon č. 90/2012 Sb., o obchodních společnostech a družstvech (zákon o obchodních korporacích), ve znění zákona č. 458/2016 Sb., a další související zákony, č. 33/2020 Dz